IN GEVEB A JOURNAL OF YIDDISH STUDIES

A Lynching • לינטשערײַ
by Joseph Opatoshu
Translation by Jessica Kirzane
In geveb: A Journal of Yiddish Studies (June 2016)

For the online version of this article:
http://ingeveb.org/texts-and-translations/a-lynching

A LYNCHING

By Joseph Opatoshu
Translation by Jessica Kirzane

Introduction: When Joseph Opatoshu published "Lintsheray" in the 1920s he was a young and ambitious writer who had been living in the United States for less than a decade, and publishing fiction in American forums for half that time.[1] Opatoshu had already gained notice among Yiddish literati for *A roman fun a ferd-ganef* (A Novel of a Horse Thief, 1912) and *Moris un zayn zun fillip* (Morris and His Son, Philip, 1912) and his story "Fun Nyu Yorker geto" (From the New York Ghetto, 1914). He also regularly published short stories in the intellectually aspirational New York newspaper *Der Tog*, beginning at the time of its founding in 1914. In these early works, Opatoshu explored taboo subjects of sexuality and violence, writing in a way that experimented with and expanded the aesthetic and moral bounds of modern literature.[2] In the naturalist tradition, Opatoshu's characters lived in bleak circumstances, and, despite all their efforts, were fated to an inevitable moral decline, often influenced by mob mentality.

"Lintsheray" first appeared in book form in Opatoshu's collection *Rase, lintsheray, un andere dersteylungen* (Race, Lynching, and Other Stories 1923), which was printed in Warsaw and included pieces set in America that treated race-based conflict as an ominous presence at the heart of American society. Although he was a newcomer to America, in these stories Opatoshu did not shy away from portraying what he understood to be the complexities, injustices, and dangers of American life, in the same way that he had described similarly grim circumstances in an Eastern European context. In the stories, moments of verbal and physical violence and psychological

[1] In *Strangers in the Land: Blacks, Jews, Post-Holocaust America* (Cambridge, MA 2005) 27, Eric J. Sundquist cites an unpublished paper by Justin Cammy claiming that "Lintsheray" was first published in 1915. See Marc Caplan in "Yiddish Exceptionalism: Lynching, Race, and Racism in Opatoshu's *Lintsheray*," in *Joseph Opatoshu: A Yiddish Writer Between Europe and America*, ed. S. Koller et al. (Oxford: Legenda, 2013), 173–87. It is unclear precisely when the story was originally published, though the 1923 printing was its first appearance in book form and it had indeed appeared in Warsaw's *Der moment* in August-September of 1922.
[2] See Josh Lambert, "Opatoshu's Eroticism, American Obscenity" in *Joseph Opatoshu: A Yiddish Writer Between Europe and America,* 172-83.

turmoil occur when characters' civilized, polite behavior breaks down, revealing their prejudices and hatreds together with their fearful and self-preserving animal instincts.

"Lintsheray" is the first and longest piece in the collection, and it sets the stage for Opatoshu's grim vision of America's instability and immorality in connection to race-based hatred and violence. He turns to the most egregious, sensational, brutal instance of American racial injustice—lynching—as a way of addressing his concerns about the human capacity for violence.[3] Through his attention to the gruesome details of the hunting, torture, and burning of a black man by his fellow townspeople, Opatoshu makes an argument that violence is at the heart of modernity itself, a perspective that scholars have argued has been obscured in American literature and culture as writers have shied away from candid representations of lynching.[4]

In "Lintsheray," Opatoshu directly relates the African American experience of violence and racism in America to the sufferings of European Jews, arguing that Jews should be uniquely sympathetic to racist violence because of their own victimization, and that anti-Jewish violence in Eastern Europe is equivalent to the violence of lynching. He furthers this parallel through imagery of lynching as crucifixion, since allegories of the Jews as Jesus on the cross had already become a common trope in Yiddish literature.[5] To Opatoshu, African Americans, like Jews, are victims of a hypocritical culture of Christianity that claims to espouse love and kindness but instead displays brutality. His text calls Jews to fight against the brutalities of American racism, if only because Jews have been and may continue to be targets of such violence themselves. Insofar as Jews in the story fail to be sympathetic to the victimization of African Americans, "Lintsheray" warns that Jewish assimilation in America is a site of moral decline, as Jews, no longer victims themselves, become potential perpetrators of the suffering of other victimized groups.[6]

Yet as Marc Caplan has noted, despite his best efforts at drawing attention to injustice and admonishing his Jewish readers to fight racism in its most violent form, Opatoshu's story also displays his limited understanding of—and perhaps even participation in—the brutal realities of American racism: it replicates images of African Americans as primitive, exotic, and bestial; posits that lynching, as an extralegal form of "law and order" could be circumvented if only the lynch victim were instead offered a trial through the American legal system, which he imagines, erroneously, would be fair

---

[3] As Hasia Diner notes in *In the Almost Promised Land* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1977), lynching was a topic prominently featured in the Yiddish press and was described with its bloodiest and most tragic details. It is no surprise that in a collection about racial tensions and violence in America, Opatoshu would open with lynching, which was the most prominent and gruesome example of racism and one that he would have had many opportunities to read about in the Yiddish and English press.
[4] See Jacqueline Goldsby, *A Spectacular Secret: Lynching in American Life and Culture* (Chicago: University of Chicago Press, 2006).
[5] Amelia Glaser notes that Yiddish writers in America applied a preexisting modern trope linking the crucifixion to anti-Jewish violence as a metaphor for American race violence, and argues that this is part of a larger trend in which these writers widened their focus from Jews to 'multicultural poetics' with particular concern about American racial injustice. See Amelia Glaser, "From Jewish Jesus to Black Christ: Race Violence in Leftist Yiddish Poetry," *Studies in American Jewish Literature* 34:1 (2015): 44-69.
[6] Jessica Kirzane, "'This is How a Generation Grows': Lynching as a Site of Ethnical Loss in Opatoshu's 'Lintsheray,'" *Zutot* 9:1 (2012): 59-71.

and just; and it represents lynching as a disproportionate and brutal response to an actual crime of rape, rather than a terrorizing practice performed as a means to assert white supremacy and power over victimized black bodies.[7] These oversights demonstrate not just Opatoshu's limitations as a new immigrant speaking to an immigrant audience about a complex phenomenon; they also reveal the ways in which Opatoshu, in writing against American racism, nevertheless holds and perpetuates racist attitudes that circulated not only in white American culture but also in European colonialist culture, both of which were contexts in which Opatoshu participated—as an immigrant seeking to write about America, bringing with him European literary influences and ways of thinking.

Opatoshu's use of racist imagery and ideas is glaringly, uncomfortably obvious when read today, and in this English translation. At the same time, his graphic and detailed depiction of a protagonist burning to death maintains its power to shock and horrify today's reader. Opatoshu's employment of these two seemingly contradictory modes of what we might today term racism and anti-racism remind today's reader of the complexities of fighting and living within systems and cultures of injustice, in which an individual may be implicated in and reproduce deeply problematic beliefs and ideologies even while fighting against them. An individual may at once be the lonely voice decrying injustices around which the general mob of society throngs, and also stand within that mob, adding to its numbers and its power. Opatoshu's grim and pessimistic story about the human capacity for violence and depravity may therefore serve as a reminder to new audiences that the idealized activist past of American Yiddish was situated in and often perpetuated the prejudices of its own moment. And that Jews, if they want to be moral and self-aware individuals, must be conscious of and safeguard themselves against the eventuality that they may become victims or perpetrators of hatred at any moment.

A Lynching

by Joseph Opatoshu

Not far from the town of Burke, between cotton fields that stretched as far as the eye could see and a thick pine forest interspersed with cypress trees, there stood an old, black building built from rounded slabs of wood. The wooden slabs were cracked with age, covered with clay and cow manure, and if it hadn't been for the couple of chickens who were bathing themselves in the hot sand, one could have thought that it was a ruin, that no one lived there at all. Close to the forest, on a hill, stood a naked oak tree without branches or bark, with the image of an eagle burned into it. The oak tree was encircled by stones, a reminder that Indians had once prayed there.

Once, long ago, in the name of God and the English King, General Burke shot and killed almost a half of the peaceful Cherokee tribe, and over the years he persistently drove away the survivors until one after another they left the area and went to Florida. Because of this, the King permitted him to trade in slaves and bestowed upon him a

[7] Marc Caplan, "Yiddish Exceptionalism: Lynching, Race, and Racism in Opatoshu's *Lintsheray*."

piece of land, the entire area that is called “Blue Ridge.” General Burke erected the wooden building and brought in dozens of Negro families to work the first cotton fields. This was in the days when white men were expected to keep separate from Negroes by day, and to have their way with Negro women at night. Any white man who did not throw the Negro man out of his own bed and take his place would be laughed at behind his back.

After the Civil War, almost all of the Negros scattered and settled in faraway cities and towns where no one knew them. Among those who stayed were Jim and his children.

One after the other, the Burkes moved away or died and all of their possessions were handed down to a distant relative in England. If it hadn’t been for the name of the town, no one would have known that there was once a General Burke. Rich farmers leased the cotton fields and Jim became a foreman, hiring Negros from the surrounding towns to work in the fields.

On the doorstep in the shadows sat an old Negro. His bare feet stretched out like rafters, his long arms entwined around his legs, and his hard palms touched the ground, the fingers spread so wide it seemed his hands could not shut. He daydreamed with half-closed eyelids. His flat nose with its bulging nostrils, the curls on his head that crawled down toward his eyebrows, his naked arms and shoulders that looked as though they were covered in a shabby, graying hide—all of this made him look like an old orangutan.

Flies as large as yellow-bellied bees stood on his hairy hands, on his overgrown forehead, and around his nose.They rubbed their front and back legs together, flew here and there and buzzed. It hardly bothered him at all. He was dreaming about the days when the farming had always been successful and they didn’t have to hang snakes on the fences so that it might rain. Then, the Negro didn’t have to worry, he was up to his neck in food—and people were truly happy, knowing that the white man took care of all of their worries, and when you played your heart out on the banjo, people would come from miles away to gather in the middle of the field and dance. But since the Civil War, everything was different. Everything became more and more expensive; soon a person wouldn’t be able to live at all. Young people now were wild; they rebelled and no longer had fear of God or the white man, and they didn’t want to keep up the pace, they were lazy . . . Back then the white man had a whip, but no one had ever even heard of “lynching” . . . For the Negro, the war was really a curse. As the priest Harper once said to him, the war had cut the hands off from the head and had told them to go to work on their own.

In his dull mind for the thousanth time the story repeated of how in the beginning God created a Negro and a white man and lay before them two packs, a large one and a small one. God first called out to the Negro and told him to choose a pack. The Negro with the big greedy eyes chose the large one. The white man found in his small pack a bottle of ink and a pen, the Negro an iron plow with a harrow. From that time on, the Negro has worked the field and the white man has taken care of the books.

From time to time he shook his head, opened his mouth and grinded his old, worn-away teeth, as though he were trying to chase away a fly, and then returned to his reverie.

The old Negro's name was Jim.

A heavy smell of rubber and turpentine from the forest blended with the scent of the blooming cotton field. It hung before the eyes like a column of steam coming up from a river. The fumes intoxicated the Negro and made his overworked limbs heavy. He opened his mouth, closed his left eye, and with his right eye watched the setting sun. The monosyllabic tones of birds and animals made the silence seem even more pronounced, it carried itself and resounded over the wide fields like a bedtime story, lulling everything nearby to sleep. The sun set. He stayed seated with his mouth open, looking with his right eye at the place where the sun had gone down, and the pain of its disappearing left his face dull and helplessly clumsy.

It began to get dark.

Jim's oldest daughter, a middle-aged Negress, sat rocking an infant with one hand and eating cold corn from a blue bowl with the other in the open door, which was lit by the dim shine of a lamp. The infant didn't want to sleep and it fussed. She put the plate down on the brick floor, bent over the cradle and with a thin ringing voice like that of a young girl, she quietly and sadly sang:

Go 'long to sleep
My little baby.
Mama gone to town
Papa running roun'
Left nobody with the baby!

A little Negro about eight years old was laying stretched out on his belly in the middle of the floor paging through a Bible with illustrations. He put down the book, made his way on all fours to the bowl and started to stuff the corn into his mouth with his fingers.

A yellow cat that had been sleeping at the child's feet stretched and suddenly jumped up over the Negress's head. Startled, she spat and cursed at the cat. She noticed how her son was devouring the corn, stopped rocking the infant and hollered out these words in a slow sing-song voice:

"Fred, put away the bowl! Haven't you had enough, you greedy boy? Careful, Fred, that I don't catch you! Daisy and Dinah died, all of the good children die, and this rascal gets the pox twice and lives! Why are you grinning like that? Go water the flowers instead!"

The boy smiled from ear to ear, licked himself with his red tongue, took a pitcher of water and poured it over the red geraniums sitting in earthen pots in wooden boxes at all the windows. He put away the pitcher and stood in the middle of the room, looking at an eye-catching red poster of a circus that was hanging on the wall. He didn't know what to do with himself and yawned. He snuck out of the house so his mother wouldn't notice and he sat himself down on the step next to his grandfather.

The cat reappeared and started to flick its tail and rub itself against Jim's feet, purring. Fred caught one fly after another and gave them to the cat. The cat raised its head, bit at them and then swallowed them alive. Satisfied, she licked herself, washing herself with her tongue and her paw, and stretched herself out next to Jim's feet.

"Fred," the grandfather stretched and smiled to his grandson, "Do you know why a cat washes itself after it eats? I'm talking to you—why are you catching flies?"

"I'm listening, grandpa!"

"Well, when a cat caught a mouse for the first time, the mouse said, 'It doesn't bother me that you are going to eat me up, you are stronger and you caught me, so eat! But don't insult me! Respectable people wash their hands and faces before eating and you do nothing of the sort! You caught me and now you get straight to eating me with your dirty hands!' 'You're right,' the cat said, 'Wait here until I finish washing myself,' and by the time the cat had finished washing itself, the mouse wasn't there any longer. From that day on, she doesn't trust anyone, she eats first and then washes herself. Ha, a cat is a crafty creature! Listen, Fred, did you feed the rabbits?" the grandfather finished in the same tone he'd used to tell the story.

"Yes, grandpa."

"So go to sleep, then!"

"But Bookert isn't back from work yet."

"He must be working overtime."

The glistening earth had cooled and filled the air with a warmth that dried the neck and stuck to the eyes. On the sandy road one could see several shadows jumping into one another. As soon as they blurred they would separate again.

"It seems like they're coming from the field, huh?" The old man took a look—"Do you think that's Bookert?"

"Grandpa, that's not Bookert." Fred took hold of his grandfather's hand. "That's the sheriff headed this way with some other people."

"Who, the sheriff?" the old man stood up with a grunt, waiting patiently for the sheriff to arive, and he called to his daughter, " What do you think it means, Kitty, that the sheriff is coming to us so late, huh?"

Terrified, Kitty stood with the bowl in both hands. She paced, not knowing what to do with herself, not knowing what to do with the bowl. She hastily put the bowl on the floor and came outside.

The sheriff, a young, not very tall man, thin and lithe, as though he was made out of steel wires, was standing in front of the house. His boots and narrow pantlegs were white with dust and he carried a gun over his arm. With him stood three middle-aged farmers.

"Good evening Jim!" The sheriff greeted him casually.

"Good evening Captain!" Jim bowed and gestured to the open door, "Come right in!"

"Listen, Jim," the sheriff came closer to him, "We're here for business. The point is that if you don't want the town to lynch Bookert, give him to us right away, and don't waste any time! The entire town could be here any minute, do you hear?"

The Negress crossed herself and quivered. She had not heard such screaming since she was a child. As a girl she had done laundry for a farmer. Once, when a silver

spoon went missing, the farmer and his wife had yelled at her, threatening to whip her if she didn't admit to the theft, and in her terror she could not speak. Since then she had been afraid of every white person. Now, hearing the sheriff, she trembled, but somehow through her terror she managed to gather her courage and said tunefully, "Mister, what are you saying? What did my Bookert do? He's so quiet that he wouldn't hurt a fly, my poor boy."

"An hour ago Bookert forced himself on McClure's daughter . . . She barely survived . . . McClure is running around with a loaded gun like a madman calling out to young and old to help him take the law into his own hands. Do you know what that means?"

The mother and the grandfather knew what that meant, they knew that the peaceful Bookert had taken revenge for his sister, the fourteen-year-old Regina, who McClure had his way with. Bewildered, they exchanged glances, helplessly shaking their heads in silence.

"Why don't you say something, Jim?" the sheriff insisted. "Tell me where he is, I give you my word of honor that this very day I will take him to Atlanta, so that he can get a fair trial, otherwise they'll lynch him!"

"Bookert hasn't come back yet from work," the old man answered and grimaced as though in pain. "You know that I wouldn't tell a lie."

"What, then you're telling the truth?" a farmer called out "Even when the final horn blows and the endtime comes, a Negro will still say 'Amen' to the preacher's sermon while clucking to his neighbor's hens! We know what you're about!"

The Negress fell to the sheriff's feet and cried out sharply like a dog howling, "What do they want from poor people like us? McClure forced himself on my only daughter, who was only a child, a fourteen-year-old girl, and he gets away with it free as a bird . . . and my Bookert, such a quiet young man . . . "

"How will crying help you?" The sheriff wrenched himself from her hands. "Remember, it is better to give him over to me if you don't want the mob to lynch him!"

Jim took out the Bible and showed it to the sheriff.

"You don't believe me, you don't believe any Negro, fine! A Negro is not trustworthy, a man is not trustworthy, and even a cloud is not trustworthy! A cloud says many times that it will rain and it doesn't rain. Right?"

"Right."

"But the Bible," Jim carried it to the sheriff, "the Bible is trustworthy, everyone believes the Bible because the printed word is the truth. I swear to you—you have known me since you were a child and I carried you in my arms, isn't that true?"

"True."

"I swear to you on the Bible that Bookert hasn't yet come home today, as I am a Christian! Do you believe me? If not, the doors are open, go and look for yourself!"

"I believe you, I believe you, Jim. The sheriff readjusted the gun on his arm. "The point is that we have to get Bookert. If you have an idea of where he might be let me know right away, you hear? Goodbye."

"Good night, Sheriff."

"Have mercy on my boy, my poor Bookert." The mother bowed to the sheriff.

The sheriff roguishly waved his hands to the farmers and all four headed down the row. Slowly their steps died away, sinking into the soft sand. From time to time, one could see their shadows appearing and then blending in with those of the trees and the leaves. The silence was frightening, it gripped their hearts and brought them almost to tears.

"They are going to lynch him," the mother sobbed, "my poor boy, why did this happen to us? Why? I begged him to stay quiet, even though that white beast ruined our Regina, of course talking about McClure . . . God should make him pay for this . . . "

"Daughter, your crying won't help anything," Jim said, "now we have to find Bookert and tell him to run. If I weren't so old I would go. It isn't good to be old, it isn't good, your bones creak like rusted hoops around a full barrel."

"Come my son." The mother took Fred's hand and shook from head to toe —"Come, let's go save Bookert!"

"God help you." The grandfather climbed down the steps and watched after his daughter and grandson until they disappeared and no sign of them remained, but still couldn't settle down.

He avoided looking toward the forest where the darkness, like a deep abyss, devoured everything. He raised his eyes to the starry sky, sure that someone was looking down on him from there, and seeing that a great wrong had been done to his house.

He returned to his seat on the doorstep and thought about how the hens had already been sleeping for a long time but he wasn't interested in going to bed.

Shadows approached from the fields and the forests, laying themselves down over the sandy road. The moon threw down streams of light and the jagged, bare trees looked, from far away, like people and animals.

The old Negro once again laid his legs out in front of him like rafters, folded his arms around them, and looked ahead. He watched how the stars fell into the thick forest, between the fields, and something lit up in his old brain. He remembered, as though in a dream, his brothers and sisters being taken away from him, his father getting whipped when he was young. The whip flew over his flesh with a whistle and mired itself in blood and he felt the same inherited fear that his ancestors might have felt in the African forest, crawling on all fours, hiding so as not to be torn to shreds by a wild animal. The same fear was awakened in him now, a fear that they might hang Bookert. He began to shiver, felt his arms and legs going numb, and didn't know what to do with himself. He felt as though he were nailed to the doorstep. He saw the animals and birds coming in from the forest, from the fields, stalking across the sandy road, crawling closer and closer . . . His ears were ringing like the hum of a seashell . . . The voices grew louder, louder . . . soon the animals would surround him and tear him to pieces.

Suddenly he stood and felt a cold, sharp shudder move through his limbs, as though he had stared into the eyes of death. He quickly went into the house.

The baby was crying. He carefully closed the door as though he were hiding from someone and started to rock the cradle. The baby cried and stretched its little hands to its grandfather. He carefully picked it up and held it close. The child grew silent. Jim paced around the room, looking his grandchild in the eyes and murmured a mournful hymn:

God delibered Daniel from the lion's den,
Jonah from the belly of the whale,
An' the Hebrew children from the Fiery Furnace,
An' why not every man?
My Lord delibered Daniel,
My Lord delibered Daniel,
My Lord delibered Daniel,
Why can't He deliber me?

Around McPatrick's saloon and Levi's hardware shop there was a great commotion. Almost the whole town was gathered there. They went from the saloon into the hardware shop and bought bullets and buckshot, traded their old guns for new ones, and traded expert advice. Young people in gray flannel shirts with their collars turned down and small red bandanas tied into triangles around their necks like cowboys, belted with lassos for capturing wild horses, stood in clusters, placing bets with one another. One could see that they were readying themselves for a hunt.

A young man held a chain attached to a hairy hunting dog, as large as a wolf, who couldn't stand in one place but turned every which way, pulling along his owner as the crowd backed further away.

"I say," the young man said, holding his head up to the crowd while he was being dragged by the dog, "I say we send a party to the other side of the forest right quick. If he tries to get out of the forest, his way will be blocked!"

"He won't get out of the forest," a second man called out.

"You sure?"

"Damn sure! We told all of the farmers who live hereabouts. They'll keep an eye out."

"He won't get away," a boy with an old gun that he could barely carry on his shoulders shouted boastfully to a girl.

"What do you think of John's cannon there?" someone joked at the boy's expense so that the girl would hear. "Who, John? He's a real daredevil!"

"You can say that again." The boy lost his nerve in front of the girl and stood up stiffly.

"Don't start with John, he has a car!"

"Who's starting with him? I'm just sayin' that the nigger could fold up a pretty boy like John here and stuff him in his side pocket."

The company laughed.

"Where do you think the nigger is hiding?" one of them jumped in.

"He must be in the swamps!"

"No sir!"

"Are you so sure that he isn't?"

"And are you so sure that he is?"

"We're going to have to surround the forest!"

"So what are we waiting for?"

"Yea, what are we waiting for?"

"For the sheriff."

"Hey Frank," a girl called out, "Bring him back alive!"

"And what if we bring him back dead?"

"It's all the same. A nigger doesn't have a soul anyway!"

"Take me with you," asked a girl in a loose white blouse, her hair tied up in a bandana as though she were ready to sit on a horse.

"Yea, let Meta ride with us!"

"Better not," her brother cut in, "you know, boys, that if a lady rides along we won't be free to do what we need to do, right?"

"Right!"

"Right!"

McClure, the victim's father, a short farmer with broad shoulders, a red neck, and red cheeks, which made him look like he was about to have a stroke, went from one group to another carrying a loaded Winchester on his right arm, each time bringing someone new into the saloon with him and all the while beating his chest: "My poor Carrie . . . my poor child . . . when I get my hands on him, that beast! See boys, we have to catch him today. I want justice for my daughter, for my Carrie . . . I will always remember, I will never forget what you have done for me! My poor Carrie, my poor child . . . "

The sheriff rode up on a small swift horse. The crowd surrounded him. It grew quiet. The sheriff straightened his lithe body, making himself taller, and stood up in the stirrups of the saddle. He held up his hand and spoke with a confident voice: "Friends and neighbors! Whoever catches the Negro alive will receive a reward of fifty dollars and a medal from the Governor."

"Hooray!" the crowd shouted.

"I appeal to you in the name of the Governor: do not take the law into your own hands. Do you promise me?"

"All right!" said a few voices here and there.

"Now boys, don't lose any time, saddle your horses and we will meet by the cemetery, alright?

"All right!"

In a hurry the crowd dispersed to all sides. McClure and several young men stayed standing by the saloon.

"He's fooling himself if he believes we'll give the Negro over to him!" one of the young men said with a growl.

"He'll be waiting a long time!"

"Why are you still talking?" McClure looked around and smiled ambiguously. "Let's just catch him already! Come on boys!" He gestured to the open door of the saloon, "Let's wet our whistles a little bit to bring us some luck!"

Mr. Levi wandered among the crowd, looking for his twenty-year-old son. He went into the saloon and brought his son out.

"You will not ride with them!"

"Yes I will."

"And I say no! A Jew shouldn't get involved."

"And what if it was my sister?" replied the son in a rage.

"Why do you need to think about 'what if'? It won't happen! It won't happen! But if we permit a drunk like McClure to be the judge, you can be sure that today they will lynch a Negro and tomorrow it will be a Jew!"

"They've never lynched a Jew before!"

"But do you know what they are going to do?" The father tapped his forehead with four fingers.

"They're going to lynch the Negro."

"And that's nothing to you? Lynching people is nothing to you? So be quiet, angry man, be quiet and come into the house. Why are you just standing there? Come!" The father grabbed him by his sleeve.

The son thought his father was a greenhorn and followed him angrily. But when his father got to the store, he realized that his son had disappeared. He looked at the empty square which had been so busy a short while ago, and helplessly waved his hand. "American children! This is how a generation grows!"

It grew darker and darker. The riders galloped on their horses almost in silence. The excitement of riding together with the dogs running out in front, disturbing the fields with their barking—all of this drove away the smallest hint of fear and bolstered their courage. The crowd let themselves forget that Bookert was a giant, who could drag a cart loaded with hay with his own shoulders, and could easily take on five or six people in a fight. Everyone imagined being the hero—how he would catch the Negro, how the sheriff would thank him and put the medal on him in front of everyone.

A full moon led the trees out of the forest and lay them down on the sandy path, transformed them, played with the leaves as though with birds. Here and there tall, broad-boned people with guns in their hands grew out of the shadows. The breath of the riders was short, their knees were stiff, clasped against the horses' bellies; the horses lunged and ran along. Silent, uneasy amidst the thick trees, the riders carried themselves further over the sandy road. Their shadows jumped ahead, blinding their eyes and falling under the rhythm of the hooves the riders spun out their dreams.

McClure, riding on a tall mare with his gun slung over his shoulder, looked warlike. He was lightheaded from too much beer, taking off his hat made him feel lighterand he felt as though he was lifting off his horse and would soon be flying over the trees. He didn't stop talking to himself, cursing, breaking out with the basest words, and feeling pleasure at the thought that he would cut the Negro limb from limb. He talked to himself about how he had choked the Negro's sister, how she had tossed and turned under his hands, and he assured himself that he would get justice for his daughter with fire.

A rider placed a finger against his head and nodded at McClure, "He overdid it."

"He's drunk."

"What would you think, boys, if we caught a couple of Negro women now, ah—hah!" Another man winked.

"They smell bad, but truth be told, no white woman can hold a candle to them, they are on fire!"

From the forest, a cry of longing sounded, as though from a cow being locked up when her calf is taken from her.

"What was that scream?" someone asked.

"That was some kind of bird."

"A deer was calling out."

"No, that's how a Negro screams after he's dead."

"A Negro?"

"Yes, after he dies, he wanders in the swamps and forests until his soul becomes white."

"So a Negro does have a soul?"

Nobody answered. The scream grew louder and came from different sides, and it sent a shiver through those who heard. The riders settled themselves deeper into their saddles and, sunk in thought, they silently traveled into the night.

When they reached the forest they split up into groups of five and went off in different directions so that they would be able to surround the swamps from all sides. They rode slowly, stopping every few minutes, listening for the sound of dogs barking. From time to time they heard a muffled, cut-off sound of barking, as though it had broken on the trees. In the swamps, frogs scolded, grew quiet for a while, and then croaked with more stubbornness, as though they wanted to wake up all the creatures in the forest. From time to time a bird called out, fanning the wind with its wings so that the air quivered eerily. The scream of longing that sounded like a cow whose calf is taken from her carried itself out from the dark forest. Not knowing where or from whom it had come sharpened the whispering fear that soon from there, from the darkness, a cursed soul, black as night, would emerge and stop them in their paths and overtake them. Some of them crossed themselves and others, to bolster their courage, whistled and spit. They rode for an hour or two. The quiet riding began to bother them, and the more onerous it became, the more profane their conversation became, with curses more liberally spewed. No one thought about the fifty dollars or the medal any longer, or even about how a white girl had been violated. Their frustration at spending a whole night searching for a Negro surpassed everything else, dulled down the minutest feeling. If they were to catch him now, they would tear him to pieces.

The sheriff with his three brothers-in-law made their way speedily to the swamps, figuring that if they found the Negro they would quickly clean him up and send him to Atlanta. He would show those farmers that there is a law that has to be carried out. He would show them what a sheriff is for in a town!

The barking grew stronger, angrier, as though the dogs were ready to pounce on something. McClure and his friends got down from their horses and started to follow the barking. It was so dark in the forest that you couldn't see two feet in front of yourself. A person could hide behind a tree and no one would notice him, and especially a Negro, so they used flashlights to try to find him.

Two terrified people stood behind a tree, using sticks to drive away the dogs that were trying to attack them.

McClure cast his flashlight on the pair and stared.

"Ah, so it's you, damned ape! Tell me where Bookert is, or we'll hang you and your little bastard from the tree, right where you're standing!"

"I don't know," the Negress answered, trembling.

"If she doesn't know, what is she doing in the forest, damn her," someone called out.

"Throw a rope around her neck and she'll say something."

"I went to look for him myself," she cried.

"You better tell us!" someone said as he threw the rope around her neck.

Fred tangled himself around McClure's feet, kissing them and crying, "Let go of my Mama! My Mama . . . "

"Let her go, the witch, let the damned bitch see that we white men aren't murderers!" McClure approached the Negro woman and pushed the man with the rope away. "Who's got the tar?"

"I do."

"We'll tar and feather them and send them home!"

They stripped the mother and child, smeared tar on them and stuck feathers in it and with whistles and slaps, they drove them away with the dogs. And the dogs barked so loud that it seemed they wanted to drown out the cries of the Negro woman and her child, who cried all the sharper and more penetratingly, wailing like hungry owls.

The moon slid out from under a cloud, indifferent to the cries of the humiliated and suffering mother and the broken heart of the child who suffered for no one's sin.

The mother carried her son in her arms. She kissed him and comforted him and went home with him. She forgot all about herself, not caring that she was naked, not paying attention to the forest waking up. She only saw how they would catch Bookert and throw a rope around his neck, and she started to cry again.

Somewhere a whippoorwill cried out "whip-poor, whip-poor- whip-poor-will!"

Exhausted from crying, Fred heard how the bird cried as if it were teasing him and his ears heard: *whip the poor, whip the poor!*

—

In the swamps, where men's feet rarely step and wild boars wandered, a six foot Negro lay among the bushes. It seemed to him that someone was crying and dogs were barking. He jumped up.

He opened his big black eyes in which the whites swum around like yellowish melting mother-of-pearl and shone through the branches like the eyes of a starving animal.

This was Bookert. He knew that his place was secure and thought that if anyone should know where he was it would still take them more than two hours to get there. He looked at the gun that stood leaning against a shrub and decided that no one would catch him alive, he would defend himself with his last bullet. He had almost no regret, except that he hadn't killed McClure. He felt that maybe not in years, maybe not in his whole life would he experience what he had in that one night. A wrong, a great injustice had been committed against his family, and no one in the village acted as though they knew anything about it. Not only that, but as if on purpose the town had chosen McClure to be the leader of the church!

Mushrooms with wide fleshy caps captured his attention. He forgot everything, thinking about how his mother would fry the mushrooms in butter, and his mouth watered. He picked a mushroom and squeezed it and was surprised by the pointess thoughts that had come into his head. He thought about how Carrie had resisted him, scratching and biting him, pleading with him . . . And then?

Bookert grew sadder, looking at the dark night and even though he believed, and believed strongly, that there is a God, he was sure that no white man believed in Him or walked in His ways and there was no justice in this world. McClure steals all kinds of things and the preacher, Mr. Harper, eats at his home for lunch every Sunday. And what about the preacher himself? Everyone knows that he has another wife in Atlanta, a black woman, with two children, and still he doesn't stop preaching that no young man should be out with a girl after ten at night! And the blacks? He shivered and swore to take vengeance. He would show them, he would burn them out one by one. He would set the whole town on fire!

He heard the neighing of a horse. Bookert grabbed his gun and hid between the bushes, pricked up his eyes and waited. It was quiet. Only frogs croaked in the swamp, relieving the silence. He started to hear voices that drew closer and closer, coming from all sides. The croaking bothered him, prevented him from hearing where the voices were coming from. He was sure that he heard the word "Negro." Was he imagining it or was the enemy really so close? All at once he saw a dog in front of him. The dog leaned back on its hind legs, ready to pounce on him. He was ready to shoot but stopped himself, instinctively aware that shooting would give himself away. He turned the gun around and hit the dog with the wooden side, giving it such a blow that he threw it off its feet and the dog sighed its last sigh.

It became quiet again and Bookert heard a ringing in his ears and in his mind. He stretched out his full length and crawled on all fours, noticing every sound, every rustle. His eyes burned, tearing through the darkness, noticing the tiniest hill of moss. He was just like one of his own ancestors who stole on all fours on the coast of the Congo where glittering snakes hissed and their green eyes sparkled between the tall palm trees.

He decided to get one after another of them with his gun, not giving his attackers any time to attack. He could already hear the steps of the horses, their hooves in the mud. Bookert grew impatient waiting for someone to approach. Suddenly, a flashlight shone in his eyes, blinding him for a moment. The thought that they had caught him alive paralyzed him for a moment and he shot his gun in fear. It became quieter than before. The echo of the shot stayed in his ears and he heard a voice:

"Bookert, it's me, the sheriff! I know you can shoot me, you can also shoot my three brothers-in-law who are with me! But what will come of this? In the end they will catch you! I don't need to tell you what that will mean—take my advice and put yourself in my hands."

"Not as long as I'm alive," Bookert retorted.

"I mean in the hands of the law," the sheriff explained further, "the law doesn't make a difference between black and white, everyone is equal before the law! So if you feel that you are innocent, they will let you go, and even if you are found guilty you will still get to keep your life because Miss McClure is alive. So, what do you say?"

Bookert lay as though he were delirious; the sheriff's words confused him, made his head feel smoky, and his courage left him. He felt that this was the most reasonable way, that if the sheriff wants to he can send him off to Atlanta, and there it is possible that he would manage to get justice.

"Well, why don't you say anything?" The sheriff's voice continued, "give yourself over before the gang gets here and it's too late!"

"Promise me," Bookert said, standing up, "that you won't give me over to the mob!"

"I swear," the sheriff raised his hand, "that tonight I will send you to Atlanta!"

Bookert emerged from the bushes. He leaned his gun down and went over to the sheriff.

"Here I am, arrest me!"

He noticed how the sheriff had ready at his side a pair of handcuffs and he grew angry and asked:

"Are you going to lock me in those?"

"Yes."

"I gave myself over to you of my own accord. Why do you need to handcuff me?"

"Because that's how it's done."

The sheriff quickly locked his hands into the cuffs. Bookert saw that riders were coming and nervously twisted his hands. He felt helpless and regretted turning himself in. A minute ago he was still free and could have dealt with each one of them but now they could all hit him and humiliate him . . . and he? All he could do was grind his teeth, like a chained dog! He understood that it was too late to regret his decision and he was embarrassed to be shackled in front of the young men of the town when he could win in a fight against five of them if he were free. And being shackled hurt him so much that it made him feel as though he actually was guilty, and worse than the others. He expected them to take revenge on him, and was sure that he would not get out of the swamp alive.

"There's the Negro! He's standing right there!" The riders called out from their horses and excitedly fired of their guns—"Hooray for the sheriff! Hooray! Hooray!"

One by one the riders approached and surrounded the Negro. They showed him the rope that they would hang him with, hit him in the face. Shackled and bloodied, he grunted at every hit but it seemed as though his eyes smiled and waited for the next punch.

McClure ran toward the sheriff, kissed him, and burst into tears of joy. He approached the Negro and spat right in his face.

"You beast, now I will set things straight with you!"

He balled his fists, bent his head on his wide neck and went at the Negro like an incited bull. The Negro quickly kicked one of his feet and McClure rolled over in pain.

"Grab him! Grab him!" they called out from all sides.

The sheriff stepped in.

"Citizens and neighbors! Remember that you told me, you promised you would help me to give him over to the law!"

"We are the law!"

"A Negro isn't a person!"

"A dog!"

"That's right! A dog! And when a dog goes rabid, you shoot him!"

"I appeal to you in the name of the law," the sheriff screamed even louder. "Imagine you were in my position. What am I doing here? Why does the government pay me? To protect the law. I know it pains you, I know McClure's heart is bleeding. He is a father! But before everything else we are citizens of the United States and the law of the United States must be protected. If not, what kind of citizens are we? If not, we will eat one another alive! Friends and neighbors! Put yourself in my place. No one in my place would do any differently! I implore you . . . "

"Help me, boys." McClure started toward the Negro, whose eyes were covered in blood, his mouth open, as though he would defend himself with his sharp teeth.

The sheriff pushed McClure away and several others got involved. It became a free-for-all. The sheriff hit left and right with his club, not allowing them to reach the Negro.

The anger of the crowd grew. They were upset, why did the sheriff take his side, even hitting people? And suddenly someone who was hit started bleeding from his head. This was enough. With a yell they crowded the sheriff and threw him down, and stamped on him with their feet. They tormented the Negro until dawn and dragged him back into town, singing.

***

In the *Burke Home News*, which came out once a week, the following was printed in large letters on the first page:

> Tonight after a five-hour chase in the swamp the Negro who assaulted Mr. McClure's daughter was caught.
>
> The trial will take place tomorrow, Sunday afternoon, at the Indian Hill, not far from the cemetery, at the place where the murderer carried his victim.
>
> We hope that none of our neighbors will fail to appear.
>
> The Committee

Soon, in the afternoon, the farmers began to go together to Indian Hill. They came in whole families. Short, broad boned Scotts with trimmed beards and without moustaches, which made them look as though they were constantly about to sneeze; bony Englishmen, clean-shaven, with pursed lips; old Germans with Uncle Sam beards on their chins, speaking Plattdeutsch, as if they had just recently immigrated; several Italians, junk peddlers who packed their wives and children into narrow wagons, hung up whatever little bells they had and traveled noisily; and Slavs, who worked packing oranges and came in their native costumes. Reporters from surrounding local papers came on their bicycles. Aggressive and boisterous, they ran through the crowds, paper in their hands, and took notes. With "Hello professor!" they surrounded the retired pharmacist, an old man with white hair that went down to his shoulders and with a discolored hat reminiscent of George Washington and excitedly recorded that this was the thirtieth lynching incident that the professor had witnessed in his life. The town's cobbler, a coarse Jew, approached in the middle of the sandy road. He was covered in dust and sweat, hurrying along, remembering how he did the same in the old country, when he ran hurriedly after his morning prayers to see the military drills/exercises.

People who almost couldn't talk to each other, who had avoided each other their whole lives, who hated one another, threw away all of their prejudices and didn't separate themselves into Americans, Germans, Italians, and Slavs anymore. They forgot about the individual, as though it had never existed, and united as one. The white race had come together to settle a score with the black race.

The crowd grew larger and people settled themselves around the hill. It grew impatient like in a circus before the show begins and the crowd applauds.

It was hot. The cotton fields stood covered with dust, their blossoming heads bowed to the earth. The cemetery stretched down the hill, enclosed by a stone wall. The graves ran in straight lines into the distance, the broad stones looked like whitewashed houses and the white crosses above them told of mercy, of a crucified God who calls out to the weak.

"They're bringing him! They're bringing him!" people called out from all sides.

The crowd jumped up and pushed themselves closer to the hill, and stood on their tiptoes.

Bookert walked straight ahead, looking forward as though he didn't see anyone. He appeared to be calm. The same night that he gave himself up to the sheriff and they brought him home completely beaten up, a terrible depression had settled over him. He stopped shaking, stopped asking for them to spare his life, became indifferent to those around him, didn't answer their questions. He sat for hours lost in thought and if he did say anything it wasn't what he was thinking but some kind of foolishness that didn't mean anything to him. The only person he responded to was the preacher. He felt better in his presence, asked him to read to him about Jesus's crucifixion. And when the priest read to him the depression left his face and he glowed with such a full blackness that it seemed that if someone were to cut his skin, black blood would flow out. Now, as he came to the chair he crossed himself, glanced at the crowd and the calm in his face vanished. He recognized almost everyone, in an instant he recalled dozens of names. He wondered who the postman was standing with. Oh, he knew him, had just forgotten his last name. Now, just last week that man had bought a new car and paid three thousand dollars for it. Bookert couldn't shake from his thoughts the man whose name he couldn't remember, like it was a stubborn fly. He saw the three thousand dollar automobile, saw the street and the house where the man lived, but he couldn't remember his name. This really bothered him, and he strained himself as though it were the thing that mattered most to him at that moment.

The people who brought Bookert were busy. They were taking chains, ropes, an iron bar, and braided baskets full of kerosene out of a car.

"Where is the wood?" someone asked.

"Yeah, where is the wood?" another man said, standing with his mouth open.

"Someone should go to the forest and get some!"

"Someone should go right now?"

"Then we'll be late."

"Make it fast, folks!"

Five young men climbed into the car and with a whistle they were gone.

The festivities came to a halt. The crowd had had enough of looking at the Negro and one by one they started to sit in the shade and take out sandwiches to eat.

"I wouldn't want to meet him alone at night!" one said, pointing at Bookert.

"You mean because he's so tall he must be strong?"

"No matter how strong or weak he is I would give you five dollars to call him out to a fight!"

"Ha, the Negro would win five from you!"

"It'll be a hard job, boys!"

"What, to roast him?" someone said, laughingly.

"After twenty minutes on a good fire there'll be nothing left of him!"

"I bet it'll take over half an hour!"

"How much do you bet?"

"Two-to-one."

"All right!"

"They really beat up the sheriff, huh?" someone added.

"He's lying in bed."

"He got what he deserved!"

"He was too big for his britches!"

"He'll think twice before defending a Negro again!"

"Why are we frying out here? Let's go sit behind a tree, it's cooler there."

"Hello Harry, where is your father?" The cobbler slapped Levi's son on the shoulder.

"Don't you know my father? He's crazy. I had it out with him today!" Harry smiled. "He's threatening to leave us in Burke and move to New York to be among Jews! He says that they should lynch the whole town, instead of the Negro. What do you think of that? Ha ha ha!"

"What do you mean?" The cobbler tipped his stiff hat and became philosophical, "One has to have a particular kind of heart to burn even a Negro! Only goyim could do it!"

"You're a greenhorn like my father!" Harry laughed in his face.

The cobbler laid a swollen hand on Harry's head, bending him down, and looked at him with scorn, saying nothing, then vanished amongst the crowd.

"A greenhorn," Harry thought, watching as he went away.

"He's talking to the sexton," someone called out.

"Who, the Negro?"

"What does he want?"

"I don't know."

"He wants him to give him a Bible."

"They always get religious before they die."

"They say that the preacher was with him for a whole night."

"He should be thanking us—we'll send him straight to heaven."

Bookert kneeled down and started to read the Book of Revelation out loud. The crowd which had been chatting grew curious, stopped making noise, and listened. Bookert's voice, which shook at the beginning, grew surer and louder and resounded over the field.

“After this I looked, and, behold, a door was opened in heaven: and the first voice which I heard was as it were of a trumpet talking with me; which said, Come up hither, and I will shew thee things which must be hereafter.”

It grew as silent as a religious service. The crowd stood on the tips of their toes, listening. In front of their eyes the motionless cemetery became paler, and the white crosses fenced in and tamped down on the smallest longing. The older farmers felt bad and avoided one another’s eyes. Bookert’s voice resounded louder and clearer, his eyes turned toward the sky like a holy person, like the first Christians must have looked when they stood at the stake.

The crowd started to look around, forgetting about Bookert and they asked each other, “What’s the problem? What’s going on there?”

Among the crowd stood a short man whose raised fists were the only part of him visible and his voice sounded dull and weak, like it was coming from a grave. “You call yourself Christians? If you are Christian it is a shame to be a Christian, and I am no Christian!”

The crowd shivered. Wide eyed and open-mouthed, they looked like they were made of clay and could be easily molded and kneaded.

The car with the wood, which appeared on the sandy road, was enough to reawaken the pleasure of torturing a weaker man that had just started to fade. Voices shouted from all sides.

“What does he want, that Yankee?”

“Who needs him here?”

“Let him go to Boston.”

"If it wasn't for the goddamn Yankees it never would have come to this."

“They freed the Negros—let them take them in!”

In the meantime the automobile drove up, and they started to shove the iron bar into the hill, pounding heavily with hammers that drowned out the words of Revelations. They secured the rod with stones and lay the wood down. A half dozen men approached Bookert.

“Are you ready?”

Bookert slowly stood up and looked at them as though he didn’t want to forget their faces. He tore Revelations page by page and passed it out to the surrounding crowd.

A shudder went through everyone. It felt as though if only one person would stand up for him, no one else would raise a hand against him, and they would all just go home.

A heavy, oppressive silence fell over everyone. Several farmers pushed through the crowd with their elbows, cursing resentfully, spitting, and left for home. Others disappeared with their automobiles. This made an impression on the crowd, made them nervous. The leaders felt this and grew scared. They surrounded Bookert as though they were afraid that someone would tear him away from them and gloomily asked him again:

“Are you ready?”

Bookert knelt down again, prayed for a while, looked at a little worm that crawled by his knee, and raked it away as though he was afraid that he might step on it, and

stood up calmly. It looked like he didn't understand what was happening. He walked to the chair, leaned his shoulders against the iron bar, and silently looked at the crowd, indifferent to the people busying themselves around him. A half-dozen people bound him to the iron, wound and tied the ropes and chains around his body so that he remained standing on the iron like a sculpture. They laid on more wood and some dried twigs and poured gasoline over it.

The crowd pushed from their spots, wanting to see better, they climbed up trees, on top of automobiles, fathers picked up their children, men carried their wives on their shoulders and waited with bated breath to see what would happen.

McClure, dressed in his holiday best, walked down with dignity, repeating, "I thank God that he helped me to get justice for my poor daughter! I thank God—"

Bookert's extinguished eyes lit up briefly, his blood pumped in his temples. His head became light, and this brightness held him as though he embraced the entire crowd. An infinite number of things happened all at one moment, all so boldly clear, all of the details and behind the details stretched, as if in a dream, a painful bright whiteness. It looked out at what was happening to him as though from a hiding place. It squeezed his heart and every time it pumped it whispered "Carrie, Carrie . . . "

McClure lit a match and carried it to the kindling.

A gasp came through the air, as though a wind was blowing, and the crowd pushed closer.

For a moment all they could see was a small blue flame. Soon, the gas flickered, sparks shot out, and the wood started to crackle. In an instant, Bookert's pants were aflame and one could smell the singeing of flesh. He didn't make a sound.

The flames slowly crawled over his clothing, sparks pushed out through a thick gray cloud of smoke. Bookert turned his head and in his crupled, pained face there was a kind of mildness. All of a sudden he writhed behind the ropes, shuddered, pulled his head away from the growing fire and cried out for the first time, "Oh my God! People, let me go! I have something to say to you, I beg you to let me go, oh my God, my God!.. . . . "

He clenched his fists and his white screaming teeth clamped on his lips which looked like bloodied wounds. He turned, drew himself together, pushed with every fiber, with every muscle, and groaned. He cried out with unsettling screams. The muscles of his hands, of his breast stretched until they seemed ready to collapse, his bloody eyes grew wide in his head and his cries could not be heard over those of the wild crowd.

"We should do this with all of them!"

"A lesson . . . "

"He won't be attacking any white girls anymore!"

"Do you smell that?" someone sniffed and licked his lips.

"Oh yeah!"

"Barbecue!"

"A pig!"

McClure was ecstatic, shaking with joy. He threw down his suit jacket and started to pound his fists against his chest, kicked his legs lightheartedly and hoarsely sang. The crowd joined him, an old butcher threw his arms around him. They kissed, stretched out on the ground, their hot bodies sprawling on the grass. The crowd grew wild, they hugged one another and screamed as though they suddenly wanted to free themselves

from something unknown which clung like a chain around their feet. It was as though idolatry itself had awakened from its two thousand year sleep, awoken in the people, taking revenge for the emaciated bodies, whipped flesh, tearing out generations of restraint and civility by the roots. They took their crucified god, who with his magic word "mercy" had broken the old gods and wrestled with wantonness and sin, and set him back up on the cross and burned him.

Bookert's cries grew weaker, like his strength was leaving him. His head lay on his chest like he had fainted. He didn't curse, he only moaned and begged.

"People, have pity, shoot me! People . . . "

No one paid attention.

Suddenly the rope that was around his shoulders and chest burnt through and gave way. The chain slid off of his arms and he straightened up, took several steps and pulled himself forward. Pieces of burning clothing fell here and there.

The wild mob hadn't expected this and backed away. They were trapped by fear, afraid that the burning man could free himself at any minute and get into the crowd. The women and children started to scream and held tight to the men.

The chain around Bookert's foot held him in place. With outspread arms, entirely aflame, he lunged toward the crowd, collapsed and lay next to the fire. His head hung lower than his feet.

Before him everything slowly died away, blended together, only his ears pounded with pressure as though someone was hitting pieces of lead with a hammer. The pounding grew more and more distant, and fiery rings swam before his eyes, winding around him. He saw his mother bending over him and with enormous speed he started to fly with her, the flames following him. He opened his right eye and saw how people stood upside down and he lay like this for a while. The flames enveloped him, crackled as though someone had poured oil on them, and the air grew full of ash.

The crowd broke up. Young men walked around the burned out fire, which still flickered here and there for a moment and then sunk down. They poked sticks into the ashes, looking for a remnant, a tooth, a piece of burned up bone, so they could show future generations that their fathers were brave Americans.

The sun began to set. It was quiet—the quiet of a cemetery when a fresh grave is covered and the mournful wailing still hangs in the air. Crows flew in from the forest and walked with open beaks around the smoldering mound, cawing and waiting for it to go out. One could hear a muffled roar as though the earth was letting out the screams and cries that had seeped into it. And the crosses in the cemetery stood in the flames of the setting sun, telling of a crucified God who calls out to the weak.

<u>לינטשערײַ</u>

י. אָפּאַטאָשו

נישט ווײַט פֿון דאָרף בוירק, צווישן באַנוולפֿעלדער, וואָס האָבן זיך געצויגן ווי ווײַט ס'אויג האָט געקענט כאַפּן, און אַ געדיכטן סאָסנאָוון וואַלד, דורכגעוואָרפֿן מיט סיפּרעסביימער, איז געשטאַנען אַן אַלטע, שוואַרצע געבײַדע, געבויט פֿון קײַלעכדיקע קלעצער. די קלעצער זענען געווען צעשפּאָלטן פֿון אַלטקייט, פֿאַרשמירט מיט ליים און בהמה־מיסט און ווען נישט די פּאָר הינער, וואָס האָבן זיך געבאָדן אין הייסן זאַמד, וואָלט מען געקענט מיינען

אַז ס'איז אַ חורבֿה, אַז דאָ ווינט קיינער נישט. צום וואַלד צו, אויף אַ בערגל איז געשטאַנען אַ נאַקעטער דעמב אָן צווייַגן, אָן קאָרע, ווי אַן אָדלער איז געווען אויסגעברענט. דער דעמב איז געווען אַרומגערינגלט מיט שטיינער — אַ זכר אַז דאָ האָבן אַ מאָל אינדיאַנער תּפֿילה געטאָן.

אַ מאָל, גאָר אַ מאָל האָט גענעראַל בוירק אויסגעשאָסן אין נאָמען פֿון גאָט און פֿון ענגלישן קעניג כּמעט אַ העלפֿט פֿון פֿרידלעכן שבֿט טשעראַקי און די איבערגעבליבענע האָט ער אין אַ משך פֿון יאָרן געהאַלטן אין איין טרייַבן, ביז זיי האָבן ביסלעכווייַז פֿאַרלאָזט די געגנט און אַריבער נאָך פֿלאָרידע. דערפֿאַר האָט אים דער קעניג דערלויבט צו האַנדלען מיט שקלאַפֿן און אים געשאָנקען אַ שטיק לאַנד, די גאַנצע געגנט וואָס מען רופֿט „בלו־רידזש“. גענעראַל בוירק האָט דאָס אויפֿגעשטעלט די געבייַדע פֿון קלעצער, אַראָפּגעבראַכט אַהער צענדליקער משפּחות נעגערס צו באַאַרבעטן די ערשטע באַנוולפֿעלדער. דאָס איז נאָך געווען אין יענע צייַטן ווען ס'האָט זיך נאָר געפֿאָדערט צו זייַן בייַ טאָג אַ ווייַסער און בייַ נאַכט, אויב אַ ווייַסער האָט נישט אַרויסגעטריבן דעם נעגער און פֿאַרנומען זייַן בעט, האָט מען פֿון אים געלאַכט אין די פֿויסטן.

נאָך דעם בירגערקריג זענען זיך כּמעט אַלע נעגערס צעלאָפֿן, זיך באַזעצט אין ווייַטע שטעט און דערפֿער, ווּ מען קען זיי נישט. צווישן די, וואָס זענען געבליבן איז געווען דזשים מיט זייַנע קינדער.

די בוירקס זענען זיך ביסלעכווייַז צעפֿאָרן, אויסגעשטאָרבן און ס'גאַנצע פֿאַרמעגן איז איבערגעגאַנגען צו אַ ווייַטער קרובֿה אין ענגלאַנד און ווען נישט דער נאָמען פֿון דאָרף, וואָלט קיינער נישט געוווּסט אַז ס'איז אַ מאָל געווען אַ גענעראַל בוירק. די באַנוולפֿעלדער האָבן רייַכע פֿאַרמערס גענומען אין אַרענדע און דזשים איז געוואָרן אַ „פֿאָרמאַן“, געדונגען אין די אַרומיקע דערפֿער נעגערס צו דער אַרבעט.

אויף דער שוועל אין שאָטן איז געזעסן אַן אַלטער נעגער. די באָרוועסע פֿיס אָנגעשטעלט ווי קראָקוועס, די צו לאַנגע הענט אַרומגעפֿלאָכטן אַרום די פֿיס און די שווערע דלאָניעס מיט צעשפּרייטע פֿינגער, ווי זיי וואָלטן זיך נישט געקענט פֿאַרמאַכן, האָבן דאַכט זיך אָנגערירט די ערד. ער האָט געדרימלט מיט האַלב פֿאַרמאַכטע אויגן־לעפּלעך. זייַן קורצע פּלאַטשיקע נאָז מיט די צעעפֿנטע נאָזלעכער, די קרייַזלעך אויפֿן קאָפּ, וואָס זענען געקראָכן ביז צו די ברעמען, די נאַקעטע הענט מיט די פּלייצעס, ווי מיט אַ גרויער, אויסגעקראָכענער פֿעל אַרומגענומען — אַלץ האָט דערמאָנט אַן אַלטן אוראַנג־אוטאַנג.

פֿליגן, גרויס ווי בינען מיט גאָלדענע בייַכער זענען געשטאַנען אויף זייַנע האָריקע הענט, אויפֿן באַוואַקסענעם שטערן, אַרום דער נאָז. זיי האָבן געשפּונען מיט די הינטערשטע און פֿאָדערשטע פֿיסלעך, געפֿלויגן הין און צוריק און געזשומעט. עס האָט אים כּמעט ווי נישט געאַרט. ער האָט געחלומט פֿון יענע צייַטן ווען אויף די פֿעלדער איז אַלץ געראָטן, מען האָט נישט געדאַרפֿט אויפֿהענגען אויף די פּלויטן שלאַנגען, עס זאָל רעגענען. דער נעגער האָט נישט געזאָרגט, געהאַט צו עסן ביז איבערן האַלדז — איז מען טאַקע געווען פֿריילעך, געוווּסט אַז דער ווייַסער זאָרגט פֿאַר דיר און אַז מען האָט זיך פֿונאַנדערגעשפּילט אויף דער „באַנדזשו“, איז זיך דער עולם פֿון מייַלן ווייַט צונויפֿגעקומען אין מיטן פֿעלד צום טאַנץ. צייַט אָבער דעם בירגערקריג איז געוואָרן אַן איבערקערעניש. אַלץ ווערט טייַערער און טייַערער, דער מענטש קען שוין באַלד נישט לעבן. דאָס יונגוואַרג איז ווילד, בריקעט, האָט מער נישט מורא פֿאַר גאָט און פֿאַרן ווייַסן, וויל מער נישט גיין אין שפּאַן, פֿוילט זיך... אַ מאָל האָט דער ווייַסער געהאַט אַ בייַטש, האָט מען דערפֿאַר נישט געוווּסט פֿון קיין „לינטשן“... די מלחמה איז פֿאַרן נעגער געווען אַן אמתע קללה, זי האָט אָפּגעשניטן די הענט — ווי דער גלח האַרפּער האָט אים אַ מאָל געזאָגט — און געהייסן זיי גיין אַרבעטן אָן דער הילף פֿון קאָפּ.

אין זייַן טעמפּן מוח האָט זיך צום טויזנטסטן מאָל איבערגעחזרט די מעשׂה ווי גאָט האָט אין אָנהייב באַשאַפֿן אַ נעגער מיט אַ ווייַסן און אַוועקגעשטעלט פֿאַר זיי צוויי פּעקלעך, אַ גרויס און אַ קליינס. דעם ערשטן האָט גאָט צוגערופֿן דעם נעגער און אים געהייסן ער זאָל זיך אויסקלייַבן אַ פּעקל. דער נעגער מיט די גרויסע גייַציקע אויגן האָט אויסגעקליבן דאָס גרויסע. דער ווייַסער האָט געפֿונען אין קליינעם פּעקל אַ פֿלעשל טינט מיט אַ פֿעדער, דער נעגער — אַן אַקער־אייַזן מיט אַ בראָנע. פֿון דעמאָלט אָן באַאַרבעט דער נעגער די פֿעלדער און דער ווייַסער פֿירט די ביכער.

פֿון מאָל צו מאָל האָט ער אַ טרייסל געטאָן מיטן קאָפּ, צעעפֿנט ס'מויל, אַ שטשירע געטאָן מיט די אָפּגעגעסענע פֿון אַלטקייט ציין, ווי ער וואָלט מיט זיי געוואָלט אָפּיאָגן אַ פֿליג און צוריק אייַנגעדרימלט.

דער אַלטער נעגער איז געווען דזשים.

פֿון וואַלד האָט זיך געטראָגן אַ שווערער ריח פֿון גומע, פֿון טערפּענטין, זיך אויסגעמישט מיטן ריח פֿון צעבליטע באַנוולפֿעלדער, וואָס איז געהאָנגען פֿאַר די אויגן ווי שטיקער פּאַרע, וואָס קנוילן זיך פֿון אַ טײַך. די ריחות האָבן דעם נעגער באַרוישט, שווערער געמאַכט די אָפּגעאַרבעטע גלידער. ער האָט געעפֿנט ס'מויל, פֿאַרמאַכט דאָס לינקע אויג און מיטן רעכטן געקוקט ווי די זון פֿאַרגייט. איינזילביקע טענער פֿון פֿייגל און חיות האָבן נאָך בולטער געמאַכט די שטילקייט, זי געטראָגן און אָפּגעקלונגען איבער די ברייטע פֿעלדער ווי מעשׂהלעך, אײַנגעשלעפֿערט אַלץ אַרום. די זון איז פֿאַרגאַנגען. ער איז געבליבן זיצן מיטן אָפֿענעם מויל, נאָך אַלץ געקוקט מיטן רעכטן אויג אויף דעם אָרט וווּ די זון איז פֿאַרגאַנגען און דער צער פֿון נישט ווערן האָט געמאַכט זײַן פּנים טעמפּ און אומבאַהאָלפֿן.

עס האָט אָנגעהויבן טונקל צו ווערן.

אין דער אָפֿענער טיר, וואָס איז געווען באַלויכטן מיט אַ מאַטן שײַן פֿון אַ לאָמפּ, איז געזעסן דזשימס עלטסטע טאָכטער, אַ מיטל־יעריקע נעגערטע, אײַנגעוויגט מיט איין האַנט אַ קינד און מיט דער צווייטער האָט זי אַרויסגעגעסן פֿון אַ בלויער שיסל קאַלטע קוקורוזע. דאָס קינד האָט נישט געוואָלט שלאָפֿן, זיך געריסן, האָט זי אַוועקגעשטעלט אויף דער ציגלנער פּאָדלאָגע די שיסל, זיך אַריבערגעבויגן איבערן וויגל און מיט אַ דינער, קלינגענדיקער שטימע, ווי פֿון אַ יונג מיידל, איז זי זיך שטיל און טרויעריק פֿאַרגאַנגען.

Go ‘long to sleep
My little baby.
Mamma gone to town,
Papa running roun’,
Left nobody with the baby![8]

אַ נעגערל פֿון אַ יאָר אַכט, וואָס איז געלעגן אויסגעצויגן אין מיטן דער פּאָדלאָגע אויפֿן בויך, געבלעטערט אַ ביבל מיט בילדער, האָט געלאָזט ליגן דאָס בוך, זיך צוגעשאַרט אויף אַלע פֿיר צו דער שיסל און מיט די פֿינגער זיך גענומען פּאַקן די קוקורוזע אין מויל אַרײַן.

אַ געלע קאַץ, וואָס איז געשלאָפֿן צופֿוסנס דעם קינד האָט זיך איבערגעצויגן און פּלוצלונג אַריבערגעשפּרונגען דער נעגערטע איבערן קאָפּ. זי האָט זיך איבערגעשראָקן, אויסגעשפּיגן און נאָכגעשיקט דער קאַץ אַ קללה. זי האָט באַמערקט ווי איר ייִנגל שלינגט די קוקורוזע, האָט זי אויפֿגעהערט וויגן ס'קינד און זיך צעשריגן שלינגענדיק די ווערטער מיט אַ צעצויגענעם ניגון:

— פֿרעד, שטעל שוין אַוועק די שיסל! האָסט נישט געהאַט דײַן פּאָרציע, פֿרעסער דו? היט זיך פֿרעד כ'זאָל זיך נישט צוכאַפּן צו דיר! דייזי און דײַנאַ האָבן געדאַרפֿט אַוועקשטאַרבן, אַלע גוטע קינדער שטאַרבן און אַזאַ שלאַק האָט צוויי מאָל געפּאָקט און דאָס לעבט! וואָס שטשירעסטו מיט די ציין? גיי בעסער און באַגיס די בלומען!

דאָס נעגערל האָט געשמייכלט פֿון איין אויער צום צווייטן, זיך באַלעקט מיטן רויטן צינגל, גענומען אַ קרוג מיט וואַסער און באַגאָסן די בלוטיקע גראַניום־בלומען, וואָס זענען געווען צעשטעלט איבער אַלע פֿענצטער אין ערדענע טעפּ, אין הילצערנע קעסטלעך. ער האָט אַוועקגעשטעלט די קרוג, געבליבן שטיין אין מיטן שטוב, געקוקט אַ ווײַלע אויף דער רויטער אַפֿישע פֿון אַ צירק, וואָס איז געהאָנגען אויף דער וואַנט, געריסן די אויגן, נישט געוווּסט וואָס צו טאָן מיט זיך און זיך צעגענעצט. ער האָט זיך אַרויסגעשאַרט פֿון שטוב, די מוטער זאָל נישט באַמערקן, און זיך געזעצט לעבן זיידן אויפֿן טרעפּל.

די קאַץ איז אויסגעוואַקסן, גענומען דרייען מיטן עק, זיך רײַבן אַרום דזשימס באָרוועסע פֿיס, ווורטשען. פֿרעד האָט געכאַפּט אַ פֿליג נאָך אַ פֿליג און זיי אונטערגעטראָגן דער קאַץ. די קאַץ האָט פֿאַרריסן ס'קעפּל, זיך געקרעקט און זיי געשלונגען לעבעדיקערהייט. אַ צופֿרידענע האָט זי זיך באַלעקט, זיך אַרומגעוואַשן מיט דער צונג, מיט דער לאַפּקע און זיך אויסגעצויגן לעבן דזשימס פֿיס.

[8] לייג זיך ליולינקע
מײַן פּיצל קינד.
מאַמע איז אין מאַרק אַוועק,
טאַטע וואַלגערט זיך אין שענק —-
קיינער מיטן קינד נישטאָ.

— פֿרעד — האָט דער זיידע זיך איבערגעצויגן און געשמייכלט צום אייניקל — ווייסטו פֿאַר וואָס אַ קאַץ וואַשט זיך אַרום נאָכן עסן? כ'רעד דאָך צו דיר, וואָס כאַפּסטו פֿליגן?

— כ'הער זיידע!

— „וועל“, ווען אַ קאַץ האָט ס'ערשטע מאָל געכאַפּט אַ מויז האָט די מויז אַזוי געזאָגט: „מיך אַרט נישט וואָס דו גייסט מיך אויפֿעסן, ביסט שטאַרקער, האָסט מיך געכאַפּט — עס! אָבער דאַרפֿסט מיך נישט באַליידיקן! ביַי ליַיטן פֿירט זיך, איידער מע גייט עסן, וואַשט מען אָפּ די הענט, ס'פּנים, און דו — גאָרנישט! געכאַפּט און גייסט גליַיך עסן מיט דיַינע שמוציקע הענט!“ „ביסט גערעכט — האָט די קאַץ געזאָגט — וואַרט דאָ צו ביז כ'וועל זיך איַינוואַשן“. און אַז די קאַץ האָט זיך אַרומגעוואַשן איז שוין די מויז נישט געווען. פֿון יענעם טאָג אָן טרויט זי קיינעם נישט, עסט זיך פֿריִער אָן און דערנאָך וואַשט זי זיך אַרום, כי, כי, כי, אַ פֿאַלש באַשעפֿעניש אַ קאַץ! הער זיך איַין, פֿרעד, האָסט געגעבן די קראָליקעס עסן? — האָט דער זיידע פֿאַרענדיקט מיטן זעלבן ניגון.

— יאָ, זיידע.

— טאָ גיי טאַקע שלאָפֿן!

— בוקערט איז דאָך נאָך נישט געקומען פֿון דער אַרבעט?

— ער אַרבעט געוויס „אָווער־טיַים“.

די אָנגעגליטע ערד האָט זיך געקילט, אָנגעפֿילט די לופֿט מיט אַ וואַרעמקייט, וואָס האָט געטריקנט אין האַלדז, געקלעפּט די אויגן. אויפֿן זאַמדיקן וועג האָבן זיך באַוויזן עטלעכע שאָטנס, געשפּרונגען איינער אין צווייטן אַריַין. באַלד צעשוווּמען און זיך צוריק באַוויזן.

— מען קומט דאַכט זיך פֿון פֿעלד, האַ? — האָט דער אַלטער אָנגעשטעלט אַן אויער — זאָל דאָס זיַין בוקערט?

— זיידע, דאָס איז נישט בוקערט — האָט פֿרעד אָנגעכאַפּט דעם זיידן פֿאַר דער האַנט — דאָס קומט אָן דער שעריף מיט נאָך עטלעכע מענטשן.

— ווער, דער שעריף? — האָט דער אַלטער זיך אויפֿגעשטעלט מיט אַ קרעכץ, הכנעהדיק געוואַרט ער זאָל אונטערקומען און גענומען רופֿן די טאָכטער — קיטי, קיטי, וואָס זאָגסטו, וואָס דער שעריף קומט צו אונדז אַזוי שפּעט, האַ?

אַן איבערגעשראָקענע איז קיטי געשטאַנען מיט דער שיסל איןביידע הענט. זי האָט זיך געדרייט, נישט געוווּסט וואָס צו טאָן מיט זיך, נישט געוווּסט ווי אַזוי פּטור צו ווערן פֿון דער שיסל, מיט אַ מאָל זי אַ האַסטיקן שטעל אַוועק געטאָן אויף דער פּאָדלאָגע און איז אַרויס.

פֿאַר דער שטוב איז געשטאַנען דער שעריף, נישט קיין הויכער יונגער־מאַן, דאַר און בייגיק, ווי ער וואָלט געווען געמאַכט פֿון שטאָלענעם דראָט. די שטיוול מיט די געפּאַסטע כאָלעוועס זענען געווען וויַיס פֿון שטויב און אויפֿן אָרעם האָט ער געטראָגן אַ ביקס. מיט אים זענען געשטאַנען דריַי מיטל־יעריקע פֿאַרמערס.

— גוט איווענינג, דזשים! — האָט דער שעריף אים ווילעריש באַגריסט.

— גוט איווענינג, קעפּטען! — האָט דזשים זיך פֿאַרנייגט און געוויזן אויף דער אָפֿענער טיר — אָנגעלייגטע געסט!

— הער זיך איַין דזשים — איז דער שעריף צוגעגאַנגען נענטער — מיר זענען געקומען וועגן „ביזנעס“... די זאַך איז די, אויב ווילסט נישט ס'דאָרף זאָל „לינטשן“ בוקערטן, טאָ גיב אים אונדז גליַיך אַרויס, פֿאַרליר קיין ציַיט נישט! ס'גאַנצע דאָרף קען יעדע מינוט אָנקומען, הערסט?

די נעגערטע האָט זיך געצלמט און געציטערט. נאָך מיידלוויַיז ווען זי האָט געוואַשן ביַי אַ פֿאַרמער וועש, וו אַ זילבערנער לעפֿל איז פֿאַרלוירן געגאַנגען, האָט דער פֿאַרמער מיטן וויַיב אויף איר אַזוי געשריגן, געסטראַשעט צו שמיַיסן, אויב זי וועט זיך נישט מודה זיַין, אַז פֿון גרויס שרעק איז ביַי איר ס'לשון אָפּגענומען געוואָרן. פֿון דעמאָלט אָן האָט זי זיך געשראָקן פֿאַר יעדן וויַיסן. איצט, אויסהערנדיק דעם שעריף, האָט זי זיך אין גאַנצן געוואָרפֿן און פֿון צו פֿיל שרעק געקריגן קוראַזש און זיך פֿאַרגאַנגען מיט אַ ניגון:

— טיַיערער, וואָס רעדט איר? וואָס האָט מיַין בוקערט געטאָן? אַזאַ שטילער, ער טשעפּעט קיין פֿליג נישט, מיַין אָרעמער „באָי“.

— בוקערט האָט אַ שעה צוריק פֿאַרשלעפּט מעקלורס טאָכטער... מען האָט זי קוים אָפּגעמינטערט... מעקלור לויפֿט אַרום מיט אַ געלאָדענער ביקס, ווי אַ משוגענער, רופֿט יונג און אַלט מען זאָל אים העלפֿן נעמען דאָס געזעץ אין די אייגענע הענט. איר ווייסט וואָס דאָס הייסט?

די מוטער מיטן זיידן האָבן געוווּסט וואָס דאָס הייסט, געוווּסט אַז דער רויִקער בוקערט האָט נקמה גענומען פֿאַר זײַן שוועסטער, די פֿערצן־יעריקע רעגינע, וואָס מעקלור האָט פֿאַרפֿירט. פֿאַרלוירענע האָבן זיי זיך איבערגעקוקט, אומבאַהאָלפֿן געוויגט מיט די קעפּ און געשוויגן.

— וואָס שווײַגסטו, דזשים? — איז דער שעריף צוגעשטאַנען — זאָג מיר ווּ ער איז, כ'גיב דיר מײַן ערנוואָרט, אַז נאָך הײַנט פֿיר איך אים אַוועק נאָך אַטלאַנטע, ער זאָל קריגן גערעכטיקייט, אַז נישט וועלן זיי אים „לינטשן“!

— בוקערט איז נאָך נישט געקומען פֿון דער אַרבעט — האָט דער אַלטער געענטפֿערט, און געמאַכט אַ מינע ווי ער וואָלט איבערגעלעבט פּיזישע יסורים — דו קענסט מיך, אַז כ'זאָג נישט קיין ליגן.

— וואָס דען, אמת זאָגסטו? — האָט זיך אַ פֿאַרמער אָנגערופֿן — אַפֿילו דעמאָלט ווען ס'וועט זיך הערן דאָס לעצטע בלאָזן פֿונעם שופֿר, וועט אַ נעגער זאָגן „אָמן“ נאָך דעם גלחס דרשה און בשעת־מעשׂה מאַכן „קליאָק, קליאָק“ צו זײַן שכנס הינער! מיר קענען אײַך!

די נעגערטע איז געפֿאַלן דעם שעריף צו די פֿיס און זיך צעוויינט שפּיציק, ווי אַ הונט וואָלט געוויעט:

— וואָס וויל מען פֿון אונדז, אומגליקלעכע?... מעקלור האָט פֿאַרפֿירט מײַן איינציקע טאָכטער, נאָך אַ קינד, אַ פֿערצן־יעריק קינד און גייט אַרום פֿראַנק און פֿרײַ... און מײַן בוקערט אַזאַ שטילער...

— וואָס וועט העלפֿן אײַער געוויין — האָט דער שעריף זיך אַרויסגעדרייט פֿון אירע הענט — געדענקט, גיט אים בעסער איבער אין מײַנע הענט אויב אירווילט נישט דער המון זאָל אים לינטשן!

דזשים האָט אַרויסגעבראַכט די ביבל און זי געוויזן דעם שעריף:

— איר גלייבט מיר נישט, איר גלייבט נישט קיין נעגער, גוט! אַ נעגער איז נישט באַגלייבט, אַ מאַן איז נישט באַגלייבט און אַפֿילו אַ וואָלקן אויך נישט! אַ וואָלקן זאָגט פֿיל מאָל צו אַז ס'וועט זײַן אַ רעגן און ס'רעגנט נישט! איז דזשים גערעכט?

— גערעכט!

— אָבער די ביבל — האָט דזשים עס אונטערגעטראָגן דעם שעריף — די ביבל איז באַגלייבט, דער ביבל גלייבט יעדער, ווײַל דאָס געדרוקטע וואָרט איז אמת — שווער איך דיר, דו קענסט דאָך דזשימען, ווען דו ביסט נאָך אַזאַ קליינער געווען האָב איך דיך אויף די הענט אַרומגעטראָגן, אמת?

— אמת!

— שווער איך דיר בײַ דער ביבל, אַז בוקערט איז נאָך הײַנט נישט אַהיימגעקומען, ווי איך בין אַ קריסט! גלייבסט מיר? אויב נישט, זענען די טירן אָפֿן, גיי און זוך!

— כ'גלייב דיר, כ'גלייב דיר ,דזשים — האָט דער שעריף זיך בעסער אָנגעטאָן די ביקס אויפֿן אָרעם — דער עיקר, מען דאַרף קריגן בוקערטן, אויב איר וועט האָבן אַ שפּור ווּ ער געפֿינט זיך, לאָזט מיר גלײַך וויסן, איר הערט? גוט־בײַ!

— אַ גוטע נאַכט!

— האָט רחמנות אויף מײַן „באָי“, אויף מײַן אָרעמען בוקערט! — האָט די מוטער זיך אַ בייג געטאָן צום שעריף.

דער שעריף האָט ווילעריש אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט צו די פֿאַרמערס און אַלע פֿיר האָבן זיך געלאָזט אין וועג אַרײַן. ביסלעכווײַז זענען זייערע טריט אָפּגעשטאָרבן, פֿאַרזונקען אין ווייכן זאַמד. פֿון מאָל צו מאָל האָבן זיך אַ שאַר געטאָן איבערן וועג עטלעכע שאָטנס, זיך צונויפֿגעגאָסן מיט די ביימער, מיט די בלעטער און די שטילקייט האָט געשראָקן, פֿאַרקוועטשט אונטערן האַרץ ביז צו טרערן.

— זיי וועלן אים לינטשן — האָט די מוטער געכליפּעט — מײַן אָרעמער „באָי“. פֿאַר וואָס קומט עס אונדז? פֿאַר וואָס? כ'האָב זיך אָבער בײַ אים געבעטן ער זאָל פֿאַרשווײַגן! כאָטש אין אמתן האָט די ווײַסע בעסטיע אומגליקלעך געמאַכט אונדזער רעגינען, מעקלורן מיין איך... גאָט זאָל אים באַצאָלן...

— דײַן וויינען, טאָכטער, וועט דיר גאָרנישט העלפֿן — האָט דזשים זיך אָנגערופֿן — איצט דאַרף מען זיך זען מיט בוקערטן און אים הייסן אָפּציִען, ווען כ'בין נישט אַזוי אַלט וואָלט איך געגאַנגען. נישט גוט צו זײַן אַלט, נישט גוט, דיביינער קנאַקן ווי דורכגעגעסענע רייפֿן אַרום אַ פֿולער פֿאַס, כי, כי, כי,...

— קום זונדל — האָט די מוטער אָנגעכאַפּט פֿרעדן פֿאַר אַ האַנט און אין גאַנצן געציטערט — קום, לאָמיר גיין ראַטעווען בוקערטן!

— לאָז אײַך גאָט העלפֿן — איז דער זיידע אַראָפּגעגאַנגען פֿון די טרעפּלעך, נאָכגעקוקט דער טאָכטער מיטן אייניקל ביז זיי זענען פֿאַרשווּנדן, און זיך קיין אָרט נישט געקענט געפֿינען.

ער האָט אויסגעמיטן צו קוקן צום וואַלד צו, ווו די פֿינצטערניש, ווי אַ טיפֿער אָפּגרונט, האָט אַלץ אײַנגעשלונגען. ער האָט אויפֿגעהויבן די אויגן צום אויסגעשטערנטן הימל, זיכער געווען אַז עמעצער קוקט פֿון דאָרט אַרונטער, זעט, אַז אַ גרויסע עוולה ווערט באַגאַנגען קעגן זײַן הויז.

ער האָט זיך צוריק געזעצט אויף דער שוועל, געטראַכט אַז די הינער שלאָפֿן שוין לאַנג און אים ציט נישט הײַנט צום בעט.

פֿון וואַלד, פֿון די פֿעלדער זענען אָנגעקומען שאָטנס, זיך געלייגט איבערן זאַמדיקן וועג. די לבֿנה האָט געוואָרפֿן שטיקער ליכט און די אָפּגעהאַקטע ביימער האָבן אויסגעזען פֿון דער ווײַטנס ווי מענטשן און חיות.

דער אַלטער נעגער האָט צוריק אויפֿגעשטעלט די פֿיס ווי קראָקוועס, זיי אַרומגעגאַרטלט מיט די הענט און געקוקט פֿאַר זיך. ער האָט געזען ווי שטערן פֿאַלן אין געדיכטן וואַלד, צווישן פֿעלדער, און אין זײַן אַלטן מוח האָט זיך עפּעס אַ צינד געטאָן. ער האָט זיך דערמאָנט, ווי אין חלום, ווי מען האָט בײַ אים יונגערהייט צוגענומען ברידער און שוועסטער, ווי מען האָט זײַן פֿאָטער געשמיסן. די בײַטש איז געפֿלויגן איבערן לײַב מיט אַ פֿײַף, זיך אײַנגעגעסן אין בלוט און אַן אײַנגעבוירענע שרעק, וואָס מעגלעך זײַנע אורעלטערן האָבן איבערגעלעבט אין די אַפֿריקאַנער וועלדער, ווען זיי זענען געקראָכן אויף אַלע פֿיר, זיך אויסבאַהאַלטן נישט צעריסן צו ווערן פֿון אַ ווילדער חיה — די זעלבע שרעק האָט זיך גענומען וועקן אין אים, די שרעק מען זאָל זײַן בוקערטן נישט אויפֿהענגען. ער האָט אָנגעהויבן צו ציטערן, געפֿילט ווי הענט און פֿיס ווערן בײַ אים אָפּגענומען, קענען זיך נישט געפֿינען קיין אָרט, ווי ער וואָלט געווען צוגענאָגלט צו דער שוועל. ער האָט געזען ווי חיות און פֿייגל קומען אָן פֿון וואַלד, פֿון די פֿעלדער, שאַרן זיך איבערן זאַמדיקן וועג, רוקן זיך צו אים נענטער, נענטער... אין די אויערן קלינגט, ווי דאָס זשומען פֿון ים־שקעטעלעך... די קולות ווערן העכער, העכער... באַלד וועלן זיי אים אַרומרינגלען, צערײַסן אויף שטיקער...

ער האָט זיך אַ ריס געטאָן, געפֿילט אַ קאַלטן און שטעכיקן שוידער איבער אַלע גלידער, ווי איינער וואָס קוקט דעם טויט אין די אויגן, און איז גיך אַרײַן אין שטוב.

ס'קינד האָט געוויינט. ער האָט צוגעהאַקט די טיר, ווי ער וואָלט זיך געוואָלט באַהאַלטן פֿאַר עמעצן, און עס גענומען אײַנוויגן. ס'קינד האָט געוויינט, געריסן צום זיידן די הענטלעך. ער האָט עס פֿאָרזיכטיק אַרויסגענומען און עס צוגעטוליעט צו זיך. ס'איז אַנטשוויגן געוואָרן. דזשים האָט געשפּרײַזט איבערן צימער, געקוקט דעם אייניקל אין די אויגן און אונטערגעברומט מיט אַ טרויעריקן קלויסטער־ניגון:

God delibered Daniel from the lions' den.
Jonah from the belly of the whale,
An'the Hebrew Children from the Fiery Furnace,
An'why not every man?
My Lord delibered Daniel,
My Lord delibered Daniel,
My Lord delibered Daniel,
Why can't He deliber me?[9]

אַרום מעקפּעטריקס סאַלון און ליוויס אײַזן־געשעפֿט האָט זיך געטומלט. כּמעט דאָס גאַנצע דאָרף איז דאָרט געווען פֿאַרזאַמלט. מען איז געגאַנגען פֿון סאַלון אין אײַזן־געשעפֿט אַרײַן, אײַנגעקויפֿט קוילן, שרויט, אויסגעטוישט אַלטע ביקסן אויף נײַע, געזאָגט מבֿינות. דאָס יונגוואַרג אין גרויע פֿלאַנעלענע העמדלעך מיט איבערגעלייגטע קעלנער, רויטע דרײַעקיקע טיכלעך אַרום די העלדזער, ווי „קאַובאָיס“ אַרומגעגאַרטלט מיט שטריק וואָס מען פֿאַרוואַרפֿט אויף ווילדע פֿערד, זענען געשטאַנען אין קופּקעס, זיך געהאַלטן אין איין וועטן און ס'האָט אויסגעזען דער עולם קלײַבט זיך אויף געיעג.

[9] גאָט האָט אויסגעלייזט דניאלן פֿון לייבנגרוב,
יונהן פֿון דעם וואַלפֿישס בויך,
און די צדיקים פֿון דעם קאַלעך־אויוון —
און פֿאַר וואָס זאָל ער דען אונדז נישט אויסלייזן?
מײַן גאָט האָט אויסגעלייזט דניאלן,
פֿאַר וואָס זאָל ער מיך נישט אויסלייזן?

אַ יונג האָט געהאַלטן אויף אַ קייט אַ האָריקן יאַגדהונט, גרויס ווי אַ וואָלף, וואָס איז נישט איַינגעשטאַנען אויף אַן אָרט, זיך געדרייט, מיטגעשלעפּט זיַין בעל־הבית און דער אַרומיקער עולם האָט זיך אַלץ אָפּגערוקט.

— מיַין עצה איז — האָט דער יונג געהאַלטן דעם קאָפּ צום עולם און אין גאַנצן האָט ער זיך טריטוויַיז נאָכגעשלעפּט נאָכן הונט — מיַין עצה איז, מען זאָל גליַיך אַרויסשיקן אַ פּאַרטיע אויף יענער זיַיט וואַלד. אין פֿאַל ער וועט אַרויס, זאָלן זיי אים פֿאַרשטעלן דעם וועג!

— ער וועט נישט אַרויס פֿון וואַלד — האָט זיך אַ צווייטער אָנגערופֿן.

— ביסט אַזוי זיכער?

— געוויס בין איך זיכער! מיר האָבן געלאָזט וויסן אַלע פֿאַרמערס, וואָס וווינען אַרום און אַרום. זיי וועלן האַלטן אויג.

— ער וועט זיך שוין פֿון אונדזערע הענט נישט אַרויסדרייען! — האָט אַ יונג בחורל מיט אַן אַלטער ביקס, וואָס ער האָט קוים געשלעפּט אויף די פּלייצעס, זיך ווילעריש אָנגערופֿן צו אַ מיידל.

— וואָס זאָגט איר צו דזשאַנען מיט זיַין האַרמאַט? — האָט זיך איינער געוויצלט אויפֿן בחורלס חשבון אַז ס'מיידל זאָל הערן.

— האַ, דזשאַן? כ'וועט, ער איז אַ יונג אַ ריזיקאַנט!

— מעגסט עס נאָך אַ מאָל זאָגן — האָט ס'בחורל זיך פֿאַרלוירן פֿאַרן מיידל און זיך שטיַיפֿער אַוועקגעשטעלט.

— הייבט נישט אָן מיט דזשאַנען, ער האָט אַ מאַשין!

— ווער הייבט מיט אים אָן? כ'זאָג נאָר אַז דער ניגער קען אַזאַ פּאַרשוין, ווי דזשאַן, צוזאַמענלייגן און פֿאַרשטעקן ערגעץ אין אַ זיַיטיקער קעשענע.

דער עולם האָט געלאַכט.

— ווּו רעכנט איר באַהאַלט ער זיך, דער ניגער? — איז איינער אונטערגעקומען.

— ער זיצט געוויס אין די זומפּן!

— נאָ סער!

— ביסט אַזוי זיכער אַז נישט?

— און דו ביסט זיכער אַז יאָ?

— כ'האָב מורא אַז מיר וועלן מוזן אַרומרינגלען דעם וואַלד!

— טאָ אויף וואָס וואַרטן מיר?

— טאַקע, אויף וואָס וואַרטן מיר?

— אויפֿן שעריף!

— זע, פֿרענק — האָט אַ מיידל זיך אָנגערופֿן — ברענגט אים אַ לעבעדיקן!

— און אַז מיר וועלן אים ברענגען אַ טויטן?

— אַלץ איינס! אַ ניגער האָט סיַי ווי סיַי קיין נשמה נישט!

— נעמט מיך מיט — איז אונטערגעקומען אַ מיידל אין אַ וויַיסער לויזער בלוזע, די האָר פֿאַרבונדן מיט אַ טיכל, ווי זי וואָלט גרייט געווען זיך צו זעצן אויף אַ פֿערד.

— לאָז טאַקע מעטאַ מיטפֿאָרן!

— בעסער אַז נישט — האָט זיך איר ברודער אַריַינגעמישט — איר ווייסט דאָך, באָיס, אַז אַ ליידי פֿאָרט מיט, קען מען נישט זיַין פֿריַי. בין איך נישט גערעכט?

— גערעכט!

— גערעכט!

מעקלור, דעם קרבנס פֿאָטער, אַ נידעריקער פֿאַרמער מיט צו ברייטע פלייצעס, אַ רויטער קאַרק מיט באַקן, וואָס דערמאָנען אין פּאָפּלעקציע, איז געגאַנגען פֿון איין קופּקע צו דער צווייטער, געטראָגן אַן אָנגעלאָדענע „ווינטשעסטער" אויפֿן רעכטן אָרעם, געשלעפּט יעדעס מאָל אַ צווייטן אין סאַלון און זיך נישט אויפֿגעהערט צו קלאַפּן אין האַרץ אַריַין:

— מיַין אָרעמע קערי... מיַין אָרעם קינד... אָ, ווען איך קריג די בעסטיע אין מיַינע הענט אַריַין! זעט, באָיס, מיר זאָלן אים נאָך היַינט כאַפּן. כ'וויל גערעכטיקייט פֿאַר מיַין מיידל, פֿאַר מיַין קערי... כ'וועל אייביק געדענקען, קיין מאָל נישט פֿאַרגעסן, וואָס איר האָט געטאָן פֿאַר מיר! מיַין אָרעמע קערי, מיַין אָרעם קינד...

דער שעריף איז אָנגעריטן אויף אַ קליין, פֿלינק פֿערדל. דער עולם האָט אים אַרומגערינגלט. ס'איז געוואָרן שטיל. דער שעריף האָט אַ צי געטאָן זײַן בייגיקן קערפּער, העכער געוואָרן און געבליבן שטיין אויף די טרעטערס פֿון זאָטל. ער האָט אויפֿגעהויבן אַ האַנט און גערעדט מיט אַ זיכערער שטימע:

— פֿרײַנד און שכנים! דער, וואָס וועט כאַפּן דעם נעגער אַ לעבעדיקן וועט קריגן פֿון גאָווערנער פֿופֿציק דאָלאַר און אַ מעדאַל!

— הוריי! האָט דער עולם זיך צעשריגן.

— איך אַפּעליר צו אײַך אין נאָמען פֿון גאָווערנער, איר זאָלט נישט נעמען דאָס געזעץ אין אײַערע אייגענע הענט. זאָגט איר מיר צו?

— אָל־רײַט! — האָבן זיך דאָ און דאָרט געהערט איינציקע שטימען.

— איצט, באָיס, פֿאַרלירט נישט קיין צײַט, זאָטלט אָן אײַערע פֿערד און מיר וועלן זיך טרעפֿן בײַ דער „סעמעטערי“, אָל־רײַט?

— אָל־רײַט!

אין אײַלעניש האָט זיך דער עולם צעשאָטן אין אַלע זײַטן. מעקלור מיט עטלעכע יונגען זענען געבליבן שטיין בײַם סאַלון.

— ער מעג זיך אײַנרעדן, דער שעריף, אַז מיר וועלן אים איבערגעבן דעם נעגער! — האָט אַ יונג זיך אַ בייזער געטאָן.

— ער וועט לאַנג וואַרטן!

— וואָס דאַרפֿט איר שוין רעדן — האָט מעקלור זיך אַרומגעקוקט און צוויידײַטיק געשמייכלט — לאָמיר אים נאָר כאַפּן! קומט אַרײַן, באָיס — האָט ער געוויזן אויף דער אָפֿענער טיר פֿונעם סאַלון — מיר וועלן אָפּשווענקען די פֿײַפֿלעך וועט זײַן מזלדיקער!

מיסטער ליווי האָט זיך געדרייט צווישן עולם, געזוכט זײַן צוואַנציק־יעריקן זון. ער איז אַרײַן אין סאַלון און פֿון דאָרט אים אַרויסגעפֿירט:

— דו וועסט נישט פֿאָרן!

— כ'וועל יאָ פֿאָרן!

— און איך זאָג אַז נישט! אַ ייִד דאַרף זיך נישט מישן!

— און אַז ס'וועט טרעפֿן מיט מײַן שוועסטער? — האָט דער זון זיך געקאָכט.

— וואָס דאַרפֿסטו קלערן וואָס עס וועט טרעפֿן? ס'וועט נישט טרעפֿן! ס'וועט נישט טרעפֿן! אָבער מען וועט דערלויבן אַזאַ שיכּור, ווי מעקלור, ער זאָל אַליין קענען ווערן „דזשאָדזש“ (ריכטער), פֿאַרזיכער איך דיך אַז מען וועט הײַנט לינטשן אַ נעגער און מאָרגן אַ ייִד!

— מען האָט נאָך קיין ייִד נישט געלינטשעט!

— ווייסט כאָטש וואָס זיי גייען טאָן? — האָט דער פֿאָטער זיך געקלאַפּט מיט פֿיר פֿינגער איבערן שטערן.

— זיי גייען לינטשן דעם נעגער!

— איז דאָס בײַ דיר גאָרנישט? לינטשן אַ מענטשן איז בײַ דיר גאָרנישט? נו שווײַג שוין כאַמוליע, שווײַג! קום שוין אין שטוב אַרײַן! נו, וואָס שטייסטו וואָס, קום! — האָט דער פֿאָטער אים אַ שלעפּ געטאָן פֿאַר אַן אַרבל.

דער זון האָט געטראַכט אַז דער פֿאָטער איז אַ „גרינהאָרן“ און אַן אויפֿגערעגטער אים נאָכגעגאַנגען. אַז דער פֿאָטער איז צוגעקומען צום געוועלב, האָט ער זיך געכאַפּט, אַז דער זון איז פֿאַרשוווּנדן. ער האָט געקוקט אויפֿן ליידיקן פּלאַץ, ווו עס האָט זיך אַ ווײַלע צוריק אַזוי געטומלט און ווי איינער וואָס קען זיך נישט העלפֿן, האָט ער אַ מאַך געטאָן מיט די הענט:

— אַמעריקאַנער קינדער! ס'וואַקסט אַ דור!

—

ס'איז געוואָרן טונקל, טונקעלער. די רײַטערס האָבן געיאָגט זייערע פֿערד, כּמעט געשוויגן. דאָס פֿאָרן אין איינעם, דער אימפּעט, די הינט וואָס האָבן זיך געיאָגט אויף אַפֿריִער, זיך צוזאַמענגעקנוילט, זיך צעשאָטן צווישן די פֿעלדער מיט בילערײַ — דאָס אַלץ האָט פֿאַרטריבן דעם קלענסטן שרעק, צוגעגעבן קוראַזש. דער עולם האָט פֿאַרגעסן אַז בוקערט איז אַ ריז, הייבט אויף מיט די פּלייצעס אַן אָנגעלאָדענעם וואָגן מיט היי, אַז ער אַליין קען אין אַ געשלעג לײַכט פֿאַרטיק ווערן מיט פֿינף, זעקס מענטשן. יעדער האָט זיך געזען דעם העלד — ווי ער כאַפּט דעם נעגער, דער שעריף באַדאַנקט אים, טוט אים אָן פֿאַר אַלעמען אין די אויגן דעם מעדאַל.

אַ פֿולע לבֿנה האָט אַרויסגעפֿירט די ביימער פֿון וואַלד, זיי צעלייגט איבערן זאַמדיקן וועג, זיי איבערגעשטעלט, זיך געשפּילט מיט די בלעטער ווי מיט פֿייגל. דאָ און דאָרט זענען אויסגעוואַקסן מענטשן, הויכע, ברייטביייניקע, מיט ביקסן אין די הענט. די אָטעמס בײַ די רײַטערס זענען געוואָרן אָפּגעהאַקט, די קניִען שטײַף, זיך געקלאַמערט צו די פֿערדישע בײַכער — האָבן די פֿערד זיך אַ צי געטאָן, פֿאַרבײַגעלאָפֿן. שטומע, נישט צופֿרידענע וואָס ס'איז געווען ביימער, האָבן די רײַטערס זיך נאָך גיכער געטראָגן איבערן זאַמדיקן וועג. די שאָטנס זענען געשפּרונגען אויף אַפֿריִער, געבלענדט די אויגן און די רײַטערס האָבן אונטערן טאַקט פֿון די קאָפּעטעס ווײַטער געשפּונען זייערע חלומות.

מעקלור אויף אַ הויכער קאָבילע, די ביקס פֿאַרוואָרפֿן איבערן אַקסל, האָט אויסגעזען קריגעריש. דער מוח האָט זיך בײַ אים געהויבן פֿון צו פֿיל ביר, אַראָפּגעשפּאַרט ס'היטל איז אים געוואָרן לײַכטער, געפֿילט ווי ער הייבט זיך אויפֿן פֿערד, וועט באַלד אַריבערשטײַגן די ביימער. ער האָט נישט אויפֿגעהערט צו רעדן מיט זיך, געשאָלטן, געברויכט די גרעבסטע ווערטער, הנאה געהאַט פֿונעם געדאַנק אַז ער שנײַדט בײַם נעגער אַ גליד נאָך אַ גליד, דערציילט ווי ער האָט געשטיקט דעם נעגערס שוועסטער, ווי זי האָט זיך געצאַפּלט אונטער זײַנע הענט, און ער האָט זיך געטרייסט אַז מיט פֿײַער וועט ער קריגן פֿאַר זײַן טאָכטער גערעכטיקייט.

אַ רײַטער האָט צוגעלייגט אַ פֿינגער צום קאָפּ און געוויזן אויף מעקלורן:

— ער האָט אַריבערגעכאַפּט!

— ער איז באַקנאַקט!

— וואָס גיט איר חבֿרה, ווען מיר קריגן איצט אַ פּאָר יונגע נעגערטעס אַה־ה! — האָט אַ צווייטער אַ קוועטש געטאָן מיט אַן אויג.

— זיי שמעקן נישט, נאָר וואָס אמת איז אמת, צו זיי קען זיך קיין איין ווײַסע נישט פֿאַרגלײַכן, זיי ברענען!

פֿון וואַלד האָט זיך געטראָגן אַ פֿאַרבענקט געשריי, ווי פֿון אַ פֿאַרשפּאַרטער קו, ווען מען נעמט בײַ איר צו ס'קעלבל.

— וואָס איז דאָס פֿאַר אַ געשריי? — האָט זיך איינער געפֿרעגט.

— דאָס איז אַזאַ פֿויגל!

— אַ הירש שרײַט!

— ניין דאָס שרײַט אַ נעגער נאָכן טויט!

— אַ נעגער?

— יאָ, נאָכן טויט וואַלגערט זיך אַ נעגער אום אין זומפּ, אין וועלדער, ביז די נשמה ווערט בײַ אים ווײַס...

— אַ נעגער האָט דען אַ נשמה?

קיינער האָט נישט געענטפֿערט. דאָס געשריי איז געוואָרן העכער, געקומען פֿון פֿאַרשידענע זײַטן, אַז ס'איז אַזש קאַלט געוואָרן. די רײַטערס האָבן זיך פֿעסטער אַרײַנגעזעצט אין די זאָטלען און שטומע, פֿאַרטראַכטע זיך געטראָגן אין דער נאַכט.

בײַם וואַלד האָבן זיי זיך אײַנגעטיילט צו פֿינף אין אַ פּאַרטיע און זיך געלאָזט אין פֿאַרשידענע וועגן, אַזוי, אַז זיי זאָלן אַרומרינגלען די זומפּ פֿון אַלע זײַטן. זיי זענען געריטן פּאַמעלעך, זיך יעדע ווײַלע אָפּגעשטעלט, זיך אײַנגעהערט צום בילן פֿון די הינט, פֿון מאָל צו מאָל האָט זיך דערהערט אַ בילערײַ, פֿאַרשטיקט און אָפּגעהאַקט, ווי דאָס קול וואָלט זיך צעבראָכן אָן די ביימער. אין די זומפּ האָבן זשאַבעס געשאָלטן, אַ ווײַלע אַנטשוויגן געוואָרן און נאָך מיט מער עקשנות זיך צעקוואַקעט, ווי זיי וואָלטן געוואָלט אויפֿוועקן אַלע באַשעפֿענישן פֿון וואַלד. ווען נישט ווען האָט זיך אַ פֿויגל צעשריגן, אויפֿטרייסלענדיק די לופֿט מיט די פֿליגל אַז ס'איז אומהיימלעך געוואָרן. דאָס פֿאַרבענקטע געשריי, ווי פֿון אַ קו, ווען מען נעמט בײַ איר צו ס'קעלבל, האָט זיך געטראָגן פֿון פֿינצטערן וואַלד, און דאָס נישט וויסן פֿון וואַנען און פֿון וועמען ס'קומט האָט נאָך מער פֿאַרשאַרפֿט די שרעק, אונטערגעזאָגט, אַז באַלד וועט פֿון דאָרט, פֿון דער געדיכטער פֿינצטערניש, אַרויס אַ פֿאַרשאָלטענע נשמה, אַ שוואַרצע, ווי די נאַכט, און זיי פֿאַרשטעלן דעם וועג, פֿאַרפֿירן. האָבן טייל זיך געצלמט און אַנדערע, אום צו מאַכן זיך קוראַזש, האָבן געפֿײַפֿט און געשפּיגן. מען איז געריטן אַ שעה, צוויי. דאָס שטילע רײַטן האָט אָנגעהויבן צו דערעסן, און וואָס מער ס'האָט דערעסן, אַלץ גרעבער זענען געוואָרן די רייד, אַלץ אָפֿטער די קללות אין דער וועלט אַרײַן. קיינער האָט מער נישט געטראַכט וועגן די פֿופֿציק דאָלאַר, וועגן מעדאַל, וועגן דעם, אַז מען האָט פֿאַרפֿירט אַ ווײַס מיידל. דער פֿאַרדרוס, אַז מען דאַרף זיך שלעפּן איבער אַ נעגער אַ גאַנצע נאַכט, האָט איבערגעשטײַגט אַלץ, אָפּגעטעמפּט דאָס קלענסטע געפֿיל, און ווען זיי כאַפּן אים איצט, וואָלטן זיי אים צעריסן אויף שטיקער.

דער שעריף מיט זײַנע דרײַ שוואָגערס האָבן געשניטן צו די זומפּן, אָפּגעמאַכט, אַז אויב זיי וועלן אים כאַפּן, וועלן זיי אים גלײַך איבערטאָן און אָפּשיקן נאָך אַטלאַנטע. ער וועט זיי ווײַזן, די פֿאַרמערס, אַז ס'עקזיסטירט אַ געזעץ, וואָס מען דאַרף אָפּהיטן, וועט זיי ווײַזן, צו וואָס אַ שעריף איז אין אַ דאָרף!

דאָס בילערײַ איז געוואָרן שטאַרקער, בייזער, ווי די הינט וואָלטן זיך געוואָרפֿן אויף עמעצן. מעקלור מיט זײַנע חבֿרים זענען אַראָפּ פֿון די פֿערד, גענומען גיין נאָכן בילן. אין וואַלד איז געווען אַזוי פֿינצטער, אַז מען האָט נישט געקענט זען אויף קיין צוויי איילן פֿון זיך. אַ מענטש האָט זיך געקענט באַהאַלטן הינטער אַ בוים, און מען וואָלט אים נישט באַמערקט, דערצו נאָך אַ נעגער, האָבן זיי געהאַלטן „שײַנוואַרפֿערס“.

הינטער אַ בוים זענען געשטאַנען צוויי איבערגעשראָקענע מענטשן, זיך אָפּגעטריבן מיט צווײַגן פֿון די הינט, וואָס האָבן זיך געוואָרפֿן אויף זיי.

מעקלור האָט צוגעשטעלט זײַן „שײַנוואַרפֿער“ צום פּאָרל און זיך אײַנגעקוקט:

— אַ, דו ביסט עס, פֿאַרשאָלטענע מאַלפּע! זאָג ווו בוקערט איז, אַז נישט הענגען מיר דיך אויף מיט דײַן קליינעם באַסטאַרד אויף דעם בוים, ווו דו שטייסט!

— כ'ווייס נישט, — האָט די נעגערטע געציטערט.

— אַז זי ווייסט נישט, וואָס שלעפּט זי זיך אַרום אין וואַלד די פֿאַרשאָלטענע? — האָט זיך איינער אָפּגערופֿן.

— פֿאַרוואַרפֿט איר דעם שטריק אויפֿן האַלדז, וועט זי זאָגן.

— כ'בין אים אַליין געגאַנגען זוכן — האָט זי זיך צעוויינט.

— זאָגסט? — האָט איינער פֿאַרוואָרפֿן דעם שטריק אַרום איר האַלדז.

פֿרעד האָט זיך געפּלאָנטערט אַרום מעקלורס פֿיס, אים געקושט, געוויינט:

— לאָזט אָפּ מײַן מאַמע, מײַן מאַמע...

— לאָז זי אָפּ, די מכשפֿה, וועט זי וויסן, די פֿאַרשאָלטענע סוקע, אַז מיר ווײַסע זענען קיין מערדער נישט!

— איז מעקלור אונטערגעגאַנגען צו דער נעגערטע און אַוועקגעשלעפּט דעם יונג מיטן שטריק — ווער פֿון אײַך האָט סמאָלע?

— איך!

— וועלן מיר זיי אויספּוצן אין פֿעדערן און אַהיימשיקן!

זיי האָבן די מאַמע מיטן קינד אויסגעטאָן , אויסגעשמירט אין סמאָלע, אָנגעשטעקט פֿעדערן און מיט אַ פֿײַפֿערײַ, פּאַטשערײַ זיי גענומען טרײַבן מיט די הינט. און וואָס העכער די הינט האָבן געבילט, געוואָלט, דאַכט זיך, איבערשרײַען דאָס געוויין פֿון דער נעגערטע מיטן קינד, אַלץ שאַרפֿער און דורכדרינגענדיקער האָבן זיי געקלאָגט, געוויעט ווי הונגעריקע סאָוועס.

די לבֿנה איז אַפּערגעשווומען פֿון אונטער אַ וואָלקן, געווען גלײַכגילטיק צום געוויין פֿון דער דערנידעריקטער און באַליידיקטער מוטער, צו דעם פֿאַרקוועטשטן הערצל פֿון קינד, וואָס האָט פֿאַר קיינעמס זינד נישט געליטן.

די מוטער האָט גענומען דאָס ייִנגל אויף די הענט. אים געקושט, באַרויִקט און געגאַנגען מיט אים אַהיים. זי האָט פֿאַרגעסן אין זיך, געווען גלײַכגילטיק וואָס זי איז נאַקעט, נישט געהערט ווי דער וואַלד וועקט זיך, בלויז געזען ווי זיי כאַפּן בוקערטן, פֿאַרוואַרפֿן אַ שטריק אַרום זײַן האַלדז און זיך ווידער צעוויינט.

ערגעץ איז געזעסן אַ וויפּ־פּור־וויל און געציילט: וויפּ־פּור, וויפּ־פּור, וויפּ־פּור־וויל!

אַן אויסגעמאַטערטער פֿון וויינען האָט פֿרעד זיך אײַנגעהערט, ווי דער פֿויגל שרײַט, ווי ער וואָלט זיך גערייצט מיט אים און אין די אויערן האָט געקלונגען:

— וויפּ־פּור, וויפּ־פּור, וויפּ, וויפּ —

— שלאָג אָרעמע, שלאָג אָרעמע, שלאָג, שלאָג — — — —

אין די זומפּן, ווו אַ מענטשנס פֿוס איז זעלטן פֿאַרקראָכן און ווילדע חזירים האָבן זיך געוואַלגערט, איז געלעגן צווישן קוסטן אַ זעקספֿוסיקער נעגער. ס'האָט זיך אים געדאַכט, אַן מען ווײנט, אַז הינט בילן און ער איז אויפֿגעשפּרונגען. ער האָט צעעפֿנט זײַנע גרויסע, שוואַרצע אויגן, ווו די ווײַסלען זענען אַרומגעשווומען, ווי אין געלבלעך צעשמאָלצענעם פּערל־מוטער און אַרויסגעפֿינקלט פֿון צווישן די צווײַגן, ווי אויגן פֿון אַן אויסגעהונגערטער חיה.

דאָס איז געווען בוקערט. ער האָט געוווּסט, אַז ס'פּלאַץ איז זיכער און געטראַכט, אַז אויב אַפֿילו מען זאָל וויסן, ווּ ער געפֿינט זיך, וועט אויך נעמען איבער צוויי שעה, זיי זאָלן זיך אַהער פֿאַרקלײַבן. ער האָט אַ קוק געטאָן אויף דער ביקס, וואָס איז געשטאַנען אָנגעשפּאַרט אָן קוסט און אָפּגעמאַכט בײַ זיך, אַז מען וועט אים קיין לעבעדיקן נישט כאַפּן, ביז דער לעצטער קויל וועט ער זיך פֿאַרטיידיקן. ער האָט כּמעט קיין חרטה נישט געהאַט, ס'האָט אים בלויז באַנג געטאָן, פֿאַר וואָס ער האָט נישט דערהרגעט מעקלורן, געפֿילט, אַז יאָרן און אפֿשר ס'גאַנצע לעבן וואָלטן אים נישט געגעבן דאָס, וואָס ער האָט דורכגעלעבט אין דער איינער נאַכט. אַן עוולה, אַ גרויסע עוולה איז קעגן זײַן משפּחה באַגאַנגען געוואָרן און קיינער פֿון דאָרף האָט זיך צו מאָל נישט ווּסנדיק געמאַכט. נאָך מער, דאָס דאָרף האָט ווי אויף צו להכעיס אויסגעקליבן מעקלורן פֿאַר אַ בעל־הבית פֿון „טשוירטש“! (קירכע).

שוואָמען מיט ברייטע, פֿליישיקע קעפּלעך האָבן צוגעצויגן זײַן אויפֿמערקזאַמקייט. ער האָט אָן אַלעם פֿאַרגעסן, געטראַכט, אַז די שוואָמען וועט די מוטער אָפּפּרעגלען אין פּוטער און ס'מויל איז בײַ אים פֿול געוואָרן מיט וואַסער. ער האָט אָפּגעריסן אַ שוואָם, אים צעקוועטשט און זיך געוווּנדערט וואָס אַזעלעכע נאַרישקייטן קריכן אים איצט אין קאָפּ אַרײַן. ער האָט זיך דערמאָנט ווי קערי האָט זיך געווערט, געדראַפּעט, געביסן, זיך געבעטן בײַ אים — — — און דערנאָך?

בוקערט איז געוואָרן אַלץ טרויעריקער, געקוקט אויף דער פֿינצטערער נאַכט און כאָטש ער האָט געגלייבט, שטאַרק געגלייבט אַז ס'איז דאָ אַ גאָט, איז ער זיכער געווען, אַז קיין ווײַסער גלייבט נישט אין אים, גייט נישט אין זײַנע וועגן און מיט גערעכטיקייט קען מען אויף דער וועלט נישט פֿיל אויפֿטאָן. מעקלור נעמט צו אַלע גנבֿות און דער גלח, מיסטער האַרפּער, עסט בײַ אים יעדן זונטיק מיטאָג. און דער גלח אַליין? אַלע ווייסן אַז ער האָט אין אַטלאַנטע נאָך אַ ווײַב, אַ שוואַרצע, מיט צוויי קינדער, און דאָ הערט ער נישט אויף צו פּריידיקן, אַז נאָך צען אין אָוונט זאָל זיך קיין איין יונגער־מאַן מיט אַ מיידל נישט געפֿינען אויף די וועגן! און די שוואַרצע? ער האָט געציטערט, געשווירן נקמה צו נעמען. ער וועט זיי אָנלערנען, אונטערצינדן איינס באיינס, אַוועקלאָזן ס'גאַנצע דאָרף מיט פֿײַער!

עס האָט זיך געהערט דאָס הירזשען פֿון אַ פֿערד. בוקערט האָט גענומען די ביקס, זיך אַוועקגעשטעלט צווישן די קוסטן, אָנגעשפּיצט די אויערן און געוואַרט: עס איז געווען שטיל. בלויז זשאַבעס האָבן געקוואַקעט אין די זומפּן, בולטער געמאַכט די שטילקייט. עס האָבן זיך גענומען הערן קולות, זיך דערנענטערט, דערנענטערט, געקומען פֿון אַלע זײַטן. דאָס קוואַקען האָט אים גערעגט, געשטערט צו הערן פֿון וואַנען די קולות קומען. ער איז געווען זיכער אַז ער האָט געהערט דאָס וואָרט „נעגער“, נישט געוווּסט צי אים האָט זיך אויסגעדאַכט, צי דער שׂונא איז טאַקע אַזוי נאָענט, און מיט אַ מאָל האָט ער פֿאַר זיך דערזען אַ הונט. דער הונט האָט זיך צוגעזעצט אויף די הינטערשטע פֿיס און זיך געקליבן אַ שפּרונג טאָן אויף אים. ער איז געווען גרייט אויסצושיסן, אינסטינקטיוו זיך אָבער געכאַפּט אַז מיטן שיסן וועט ער זיך אַליין פֿאַרמסרן, אויסגעדרייט די ביקס, אָפּגעמאָסטן דעם הונט מיט דער הילצערנער זײַט, אַז יענער האָט פֿאַרוואָרפֿן די פֿיס און אַרויסגעלאָזט אַ כאָרכל.

ס'איז צוריק שטיל געוואָרן און בוקערט האָט געפֿילט ווי ס'קלינגט בײַ אים אין די אויערן, אין מוח. ער האָט זיך אויסגעצויגן ווי גרויס ער איז געווען, געקראָכן אויף אַלע פֿיר, אויפֿגעכאַפּט יעדן קלאַנג, יעדן שאָרך. די אויגן האָבן געברענט, דורכגעריסן ס'פֿינצטערניש, באַמערקט ס'קלענסטע בערגל מאָך און אין גאַנצן האָט ער דערמאָנט זײַנס אַן אורזיידע, וואָס האָט זיך געגנבֿעט אויף אַלע פֿיר אויפֿן ברעג פֿון דער קאָנגאָ, ווּ פֿינקלדיקע שלאַנגען האָבן געציִשעט און געבליצט מיט זייערע גרינע אויגן פֿון צווישן די הויכע פּאַלמען.

ער האָט אָפּגעמאַכט אויפֿצוכאַפּן מיט דער ביקס איינעם נאָכן צווייטן, נישט געבן זײַנע אָנגרײַפֿער קיין געלעגנהייט אים צו באַפֿאַלן.

עס האָבן זיך שוין געהערט די טריט פֿון די פֿערד, דאָס טאָפּטשען אין די בלאָטעס. בוקערט איז געוואָרן אומגעדולדיק, געוואַרט ס'זאָל שוין עמעצער אונטערקומען. מיט אַ מאָל האָט אַ שײַנוואַרפֿער אים פֿאַרבלענדט די אויגן, אויף אַ רגע בלינד געמאַכט. דער געדאַנק, אַז זיי האָבן אים אַ לעבעדיקן האָט אים ווי פּאַראַליזירט און ער האָט פֿון שרעק אויסגעשאָסן. ס'איז נאָך געוואָרן שטילער ווי פֿריִער. דער אָפּקלאַנג פֿון שאָס איז געבליבן בײַ אים אין די אויערן און ער האָט דערהערט אַ שטימע:

— בוקערט דאָס בין איך, דער שעריף! כ'ווייס דו קענסט מיך שיסן, קענסט אויך שיסן מײַנע דרײַ שוואָגערס וואָס זענען מיט מיר! וואָס וועט דיר אָבער אַרויסקומען? סוף־כּל־סוף וועט מען דיך כאַפּן. כ'דאַרף דיר נישט זאָגן מיט וואָס דאָס שמעקט — פֿאָלג מיך און גיב זיך איבער אין מײַנע הענט...

— נישט בײַם לעבן! — האָט בוקערט אים איבערגעריסן.

— כ'מיין אין די הענט פֿון געזעץ! — האָט דער שעריף ווײַטער גערעדט — דאָס געזעץ ווייסט נישט פֿון קיין ווײַסע, און קיין שוואַרצע, בײַם געזעץ זענען אַלע גלײַך! איז אויב דו פֿילסט אַז דו ביסט אומשולדיק, וועט מען

דיך באַפֿרײַען און אויב אַפֿילו וועסט זײַן שולדיק וועט מען דיר אויך דאָס לעבן שענקען, ווײַל מיס מעקלור לעבט, האַ, וואָס זאָגסטו?

בוקערט איז געלעגן ווי אין היץ, די רייד פֿונעם שעריף האָבן אים צעמישט, אָנגעלאָזט רויך אין קאָפּ, און דער קוראַזש איז פֿון אים אַוועק. ער האָט געפֿילט, אַז דאָס איז דער גלײַכסטער וועג, אַז אויב דער שעריף וויל, קען ער אים אַוועקשיקן נאָך אַטלאַנטע, און דאָרט איז מעגלעך ער זאָל זיך דערשלאָגן צו „קריגן גערעכטיקייט“.

— „וועל“, וואָס שווײַגסטו? האָט זיך ווידער געהערט דעם שעריפֿס שטימע — גיב זיך אונטער איידער דער עולם קומט אָן, דעמאָלט וועט זײַן שפּעט!

— טאָ שווער מיר צו — האָט בוקערט זיך אויפֿגעשטעלט — אַז דו וועסט מיך נישט איבערגעבן אין זייערע הענט!

— כ'שווער — האָט דער שעריף אויפֿגעהויבן אַ האַנט — אַז נאָך הײַנט בײַ נאַכט וועל איך דיך אָפּשיקן נאָך אַטלאַנטע!

בוקערט איז אַרויס פֿון די קוסטן. ער האָט געלאָזט שטיין די ביקס און איז אונטערגעגאַנגען צום שעריף:

— אָט בין איך, אַרעסטיר מיך!

ער האָט באַמערקט ווי דער שעריף האַלט אָנגעגרייט אַ פּאָר „אײַזערנע מאַנזשעטן“, איז ער געוואָרן אָנגעבערוגזט און זיך געפֿרעגט:

— דאָס גייט איר מיך שמידן?

— יעס!

— כ'האָב זיך דאָך אַליין איבערגעגעבן, צו וואָס דאַרפֿט איר מיך שמידן?

— אַזוי פֿירט זיך!

דער שעריף האָט פֿלינק אים געשלאָסן די הענט. בוקערט האָט געזען אַז ס'קומען רײַטערס, האָט ער אַ נערוועזן דריי געטאָן מיט די הענט, זיך דערפֿילט אומבאַהאָלפֿן און געליטן, צו וואָס ער האָט זיך אונטערגעגעבן. אַ מינוט צוריק איז ער נאָך געווען פֿרײַ, זיך געקענט אָפּרעכענען מיט יעדן פֿון זיי און איצט קען אים יעדער באַליידיקן, שלאָגן... און ער? אים בלײַבט נאָר איבער צו שטשירען מיט די ציין, ווי אַ הונט אויף אַ קייט! ער האָט זיך געכאַפּט אַז ס'איז שפּעט חרטה צו האָבן, זיך געשעמט פֿאַר די יונגען פֿון דאָרף, וואָס ער, בוקערט, וועלכער וואָלט געקענט בײַקומען פֿינף פֿון זיי, איז געשמידט און זיי אַלע זענען פֿרײַ. און דאָס וואָס ער איז געווען געשמידט האָט אים אַזוי דערשלאָגן, אַז ער אַליין האָט זיך דערפֿילט שולדיק, ערגער פֿון די אַרומיקע, געוואַרט זיי זאָלן זיך נעמען אָפּרעכענען מיט אים, און געווען זיכער אַז ער וועט שוין פֿון די זומפּן קיין לעבעדיקער נישט אַרויס.

— אָט איז דער נעגער! אָט שטייט ער! — זענען די רײַטערס מיט געשרייען אַראָפּ פֿון די פֿערד, און איינער האָט פֿון גרויס פֿרייד אויסגעשאָסן — הורײַ פֿאַרן שעריף! הורײַ! הורײַ!

איינציקווײַז זענען די רײַטערס אָנגעקומען, אַרומגערינגלט דעם נעגער, אים געוויזן די שטריק אויף וועלכע זיי וועלן אים הענגען; געשלאָגן מיט די פֿויסטן אין פּנים אַרײַן, און ער, אַ געשמידטער, אַ צעדמטער, האָט נאָך יעדן קלאַפּ געמרוקעט, מיט די אויגן דאַכט זיך געשמייכלט און געוואַרט מען זאָל אים ווידער שלאָגן.

מעקלור איז אַרויפֿגעפֿאַלן אויפֿן שעריף, אים גענומען קושן, זיך צעוויינט, ער איז צוגעגאַנגען צום נעגער און אים אַ שפּײַ געטאָן גלײַך אין פּנים אַרײַן:

— בעסטיע, איצט וועל איך זיך אָפּרעכענען מיט דיר!

ער האָט אײַנגעקוועטשט די פֿויסטן, אײַנגעבויגן דעם קאָפּ מיטן ברייטן קאַרק און ווי אַ צערייצטער ביק, זיך אַ לאָז געטאָן צום נעגער. דער נעגער האָט אַ הייב געטאָן אַ פֿוס און מעקלור האָט זיך איבערגעקײַקלט.

— נעמט אים! נעמט אים! האָט זיך געטראָגן פֿון אַלע זײַטן.

דער שעריף איז אַרײַן אין דער מיט:

— בירגער און שכנים! געדענקט איר האָט מיר צוגעזאָגט, איר האָט מיר צוגעזאָגט העלפֿן אים איבערצוגעבן דעם געזעץ אין די הענט!

— מיר זענען ס'געזעץ!

— אַ נעגער איז קיין מענטש נישט!

— אַ הונט!

— גערעכט! אַ הונט! און אַ משוגענעם הונט דערשיסט מען!

— איך אַפּעליר צו אײַך אין נאָמען פֿון געזעץ! — האָט דער שעריף נאָך העכער געשריגן — גייט אַרײַן אין מײַן לאַגע! צו וואָס בין איך דאָ? פֿאַר וואָס צאָלט מיר די רעגירונג? ס'געזעץ זאָל אָפּגעהיט ווערן. איך ווייס עס טוט אײַך וויי, כ'ווייס אַז מעקלורס האַרץ בלוט, ער איז אַ טאַטע! מיר זענען אָבער פֿריִער פֿאַר אַלעם בירגער פֿון די

„פֿאַראייניקטע שטאַטן“ און ס'געזעץ פֿון די „פֿאַראייניקטע שטאַטן“ דאַרף אָפּגעהיט ווערן, אַז נישט וואָס פֿאַר אַ בירגער זענען מיר? אַז נישט וועט איינער דעם צווייטן לעבעדיקערהייט אויפֿעסן! פֿרײַנד און שכנים! גייט אַרײַן אין מײַן לאַגע! קיינער פֿון אײַך וואָלט אויף מײַן אָרט נישט בעסער געווען! איך אַפּעליר...

— העלפֿט מיר „באָיס“— האָט מעקלור זיך אַ לאָז געטאָן צום נעגער, בײַ וועמען די אויגן זענען געווען אָנגעלאָפֿן מיט בלוט, ס'מויל אָפֿן, ווי ער וואָלט מיט די שאַרפֿע ציין זיך געוואָלט פֿאַרטיידיקן.

דער שעריף האָט מעקלורן אָפּגעשטופּט, האָבן נאָך עטלעכע זיך אַ לאָז געטאָן. ס'איז געוואָרן אַ געשלעג. דער שעריף האָט געשלאָגן מיט זײַן „קלאָב“ רעכטס און לינקס, נישט צוגעלאָזט צום נעגער.

דער כּעס בײַם עולם איז געוואַקסן, פֿאַרדראָסן, פֿאַר וואָס דער שעריף נעמט זיך אָן, שלאָגט גאָר? און מיט אַ מאָל האָט זיך בײַ איינעם פֿון אַ קלאַפּ געלאָזט ס'בלוט פֿון קאָפּ. דאָס איז גענוג געווען. מיט אַ געשריי האָט זיך דער עולם אַ שפּאַר געטאָן צום שעריף, אים אומגעוואָרפֿן, געטראָטן מיט די פֿיס. ביז פֿאַר טאָג האָבן זיי געפּײַניקט דעם נעגער און מיט געזאַנג אים געפֿירט אין דאָרף אַרײַן.

*   *

*

אין „בוירק האָם ניוס“, וואָס דערשײַנט איין מאָל אין וואָך, איז געווען אָפּגעדרוקט אויף דער ערשטער זײַט מיט גרויסע אותיות:

הײַנט בײַ נאַכט נאָך אַ געיעג פֿון פֿינף שעה, האָט מען אין די זומפּן געכאַפּט דעם נעגער, וואָס האָט פֿאַרפֿירט מ"ר מעקלורס טאָכטער.
דער מישפּט וועט פֿאָרקומען מאָרגן, זונטיק נאָך מיטאָג, בײַם אינדיאַנער בערגל, נישט ווײַט פֿונעם בית־עולם, אויפֿן זעלבן פּלאַץ, ווו דער מערדער האָט פֿאַרשלעפּט זײַן קרבן.
מיר האָפֿן, אַז קיינער פֿון אונדזערע שכנים וועט נישט פֿאַרפֿעלן צו זײַן אָנוועזנד.

די קאָמיטע.

באַלד, נאָך מיטאָג, האָבן די פֿאַרמערס אָנגעהויבן צונויפֿצופֿאָרן זיך אַרום דעם אינדיאַנער בערגל. געקומען זענען זיי משפּחהווײַז. קורצע, ברייטבייניקע סקאָטלענדער, מיט אַרומגעשוירענע בערדלעך און אָן וואָנצן, וואָס האָט זיי געמאַכט אויסזען, אַז זיי האַלטן זיך בײַם פֿונאַדערניסן; ביינערדיקע ענגלענדער, גלאַט געראַזירט, מיט פֿאַרקוועטשטע ליפּן; אַלטע דײַטשן מיט „אָנקל סעמס“ אויף די גאָמבעס, מיט זייער פּלאַטדײַטש, ווי זיי וואָלטן איצט אַריבערגעקומען; עטלעכע איטאַליענער, „דזשאָנק־פּעדלערס“ (הענדלער מיט אַלטוואַרג) האָבן אָנגעפּאַקט אין זייערע שמאָלע וועגעלעך די ווײַבער מיט די קינדער, אָנגעהאָנגען וויפֿל גלעקלעך זיי האָבן נאָר געהאַט און פֿאַרפֿאָרן מיט אַ געפּילדער; סלאַוון, וואָס האָבן געאַרבעט בײַם פּאַקן פּאָמעראַנצן, זענען אָנגעקומען אין זייערע היימישע בגדים. רעפּאָרטערס פֿון די אַרומיקע פֿאַמיליען־בלעטלעך זענען אָנגעפֿאָרן אויף זייערע וועלאָסיפּעדן, חוצפּהדיק און ווילעריש געלאָפֿן צווישן עולם, פּאַפּיר אין דער האַנט און גענומען נאָטיצן. מיט „האַלאָ פּראָפֿעסאָר“ האָבן זיי אַרומגערינגלט דעם געוועזענעם אַפּטייקער, אַ זקן מיט ווײַסע האָר ביז איבער די אַקסלען, מיט אַן אָפּגעשאָסענעם הוט אַלאַ דזשאָרדזש וואַשינגטאָן, און צופֿרידענע פֿאַרצייכנט, אַז דאָס איז שוין די דרײַסיקסטע לינטשערײַ, וואָס דער „פּראָפֿעסאָר“ האָט אויף זײַן לעבן בײַגעוווינט. מיטן זאַמדיקן וועג איז אָנגעקומען דער שוסטער פֿון דאָרף, אַ מגושמדיקער ייִד. ער איז געווען פֿאַרשטויבט, דערשוויצט, זיך געאײַלט און דערמאָנט, אַז פּונקט אַזוי פֿאַרשמײַעט האָט ער געדאַרפֿט זײַן אין דער אַלטער היים, ווען ער איז געלאָפֿן נאָך דער השכּמה זען ווי מען מושטירט ס'מיליטער.

מענטשן וואָס האָבן זיך כּמעט נישט געקענט צונויפֿרעדן, זיך אויסגעמיטן ס'גאַנצע לעבן, זיך פֿײַנט געהאַט, האָבן מיט אַ מאָל אַוועקגעוואָרפֿן אַלע פֿאָראורטלען, זיך מער נישט געטיילט אין אַמעריקאַנער, דײַטשן, איטאַליענער און סלאַוון, פֿאַרגעסן אין דעם איינצלנעם, ווי ער וואָלט גאָרנישט עקזיסטירט און זיך פֿאַראייניקט. דאָס איז די ווײַסע ראַסע זיך געקומען אָפּרעכענען מיט דער שוואַרצער.

דער עולם איז געוואָרן אַלץ גרעסער, זיך צעלייגט אַרום דעם בערגל, געוואָרן אומגעדולדיק ווי אין אַ צירק, איידער די סצענע עפֿנט זיך, און אָנגעהויבן צו אַפּלאָדירן.

עס איז געווען הייס. די באַנוולפֿעלדער זענען געשטאַנען פֿאַרשטויבטע, די צעבליטע קעפּלעך געבויגן צו דער ערד. באַרג־אַראָפּ האָט זיך געצויגן די סעמעטערי (בית־עולם), אַרומגעצוימט מיט אַ ווײַסן שטיינערנעם פּלויט,

די קבֿרים וואָס זענען געלאָפֿן אין גלײַכע שורות, האָבן פֿון דער ווײַטנס זיך דערנענטערט, די ברייטע שטיינער האָבן אויסגעזען ווי אָפּגעקאַלכטע הײַזלעך און די ווײַסע צלמים איבער זיי האָבן דערציילט וועגן רחמנות, וועגן געקרייצטן גאָט, וואָס רופֿט צו זיך די שוואַכע.

— מען פֿירט אים! מען פֿירט אים! — האָט זיך געהערט פֿון אַלע זײַטן.

דער עולם איז אויפֿגעשפּרונגען, זיך גענומען שטופּן נענטער צום בערגל, זיך געשטעלט אויף די שפּיץ פֿינגער.

בוקערט איז געגאַנגען גלײַך, געקוקט פֿאַר זיך, ווי ער וואָלט קיינעם נישט געזען. ער האָט אויסגעזען צו זײַן רויִק. נאָך אין דער זעלבער נאַכט, ווען ער האָט זיך איבערגעגעבן דעם שעריף און מען האָט אים אַהיימגעבראַכט אַ צעבײַלטן, אַ צעהרגעטן, איז אים באַפֿאַלן אַ שווערע מרה־שחורה. ער האָט אויפֿגעהערט צו ציטערן, זיך מער נישט געבעטן מען זאָל אים שענקען דאָס לעבן, געווען גלײַכגילטיק צו די אַרומיקע, נישט געענטפֿערט אויף זייערע פֿראַגן. שעהען איז ער געזעסן אַ פֿאַרטראַכטער און אַז ער האָט שוין יאָ עפּעס אַרויסגעזאָגט, איז דאָס נישט געווען דאָס, וועגן וואָס ער האָט געטראַכט, נאָר עפּעס אַ נאַרישקייט, וואָס עס איז אים גאָר נישט אָנגעגאַנגען. דער איינציקער וועמען ער האָט געענטפֿערט איז געווען דער גלח. ער האָט זיך געפֿילט בעסער אין זײַן קעגנוואַרט, אים געבעטן ער זאָל אים לייענען, ווי מען האָט געקרייצט יעזוסן. און אַז דער גלח האָט געלייענט איז די מרה־שחורה אַוועק און זײַן פּנים האָט געגלאַנצט מיט אַזאַ פֿעטער שוואַרצקייט, אַז עס האָט אויסגעזען, אַז אויב מען וועט אײַנשנײַדן די הויט, וועט רינען שוואַרץ בלוט. איצט, אַז ער איז צוגעקומען צום בענקל האָט ער זיך אָפּגעצלמט, געוואָרפֿן אַ בליק אויפֿן עולם און די רויִקייט פֿון זײַן פּנים איז פֿאַרשוווּנדן. ער האָט כּמעט אַלעמען דערקענט, אין איין רגע אָנגערופֿן צענדליקער נעמען, זיך געוווּנדערט מיט וועמען דער פֿאָסטמײַסטער שטייט. אַ, ער קען אים, האָט נאָר פֿאַרגעסן זײַן פֿאַמיליע, איצט די לעצטע וואָך האָט זיך דער מאַן געקויפֿט אַ נײַע „מאַשין" (אויטאָמאָביל), באַצאָלט דרײַ טויזנט דאָלאַר. בוקערט האָט זיך נישט געקענט באַפֿרײַען פֿון דעם פֿאַרגעסענעם נאָמען, ווי פֿון אַ פֿאַרעקשנטער פֿליג, געזען פֿאַר זיך דעם דרײַ־טויזנט־דאָלאַרדיקן אויטאָמאָביל, געזען די גאַס און דאָס הויז, וווּ דער מאַן האָט געוווינט, זיך אָבער נישט געקענט דערמאָנען זײַן נאָמען; געליטן דערפֿון, זיך ווײַטער אָנגעשטרענגט ווי דאָס וואָלט געווען די וויכטיקסטע זאַך, וואָס האָט אים איצט אינטערעסירט.

די מענטשן וואָס האָבן בוקערטן געבראַכט, האָבן זיך געהאַלטן אין איין פֿאָרען. זיי האָבן אַראָפּגענומען פֿון אויטאָמאָביל קייטן, שטריק, אַן אײַזערנע שטאַבע, געפֿלאָכטענע קאָשיקלעך מיט נאַפֿט.

— ווּ איז האָלץ? — האָט איינער געפֿרעגט.

— טאַקע, ווּ איז האָלץ? — איז אַ צווייטער געבליבן שטיין מיט אַ צעעפֿנט מויל.

— לאָז עמעצער צופֿאָרן צום וועלדל און ברענגען!

— איצט גיין פֿאָרן?

— וועט מען פֿאַרשפּעטיקן?

— מאַכט עס שנעל, חבֿרה!

פֿינף יונגען זענען אַרויף אויף אַן אויטאָמאָביל און מיט אַ פֿײַף פֿאַרשוווּנדן.

די שׂימחה איז אָפּגעריסן געוואָרן. דעם עולם האָט דערעסן צו קוקן אויפֿן נעגער, זיך איינציקווײַז גענומען צעזעצן אין שאָטן, אַרויסגענומען „סענדוויטשעס" און געגעסן.

— איך וואָלט זיך מיט אים נישט געוואָלט טרעפֿן איינער אַליין בײַ נאַכט! — האָט איינער געוויזן אויף בוקערטן.

— דו מיינסט ווײַל ער איז אַזוי הויך, מוז ער זײַן שטאַרק?

— ווי שוואַך ער איז וואָלט איך געגעבן אַ פֿינפֿערל זאָלסט אים אַרויסרופֿן אויף אַ „פֿײַט"!

— האַ, האַ, דער נעגער וואָלט אַזעלכע פֿינף ווי דו בײַגעקומען!

— ס'וועט זײַן אַ שווערער „דזשאַב", באָיס!

— וואָס, אים אָפּצובראָטן? — האָט זיך איינער צעלאַכט.

— בײַ אַ גוט פֿײַער וועט פֿון אים אין צוואַנציק מינוט קיין זכר נישט בלײַבן!

— כ'וועט, אַז ס'וועט נעמען איבער אַ האַלבע שעה!

— אין וויפֿל?

— צוויי צו איינס!

— אָל־רײַט!

— און דעם שעריף האָבן זיי גוט צוגעקלאַפּט, האַ? — האָט איינער אַרײַנגעוואָרפֿן.

— ער ליגט צו בעט.

— גוט אַזוי!

— ער האָט שוין געהאַט צו פֿיל פֿעפֿער אין דער נאָז!

— וועט פֿאַרזאָגן אַ צענטן זיך אָנצונעמען פֿאַר אַ נעגער!

— וואָס וועלן מיר זיך דאָ פּרעגלען; קומט זיך צוזעצן הינטערן בוים, דאָרט איז קילער!

— האַלאָ הערי, ווּ איז דער טאַטע? — האָט דער שוסטער אַ קלאַפּ געטאָן ליוויס בחורל איבער דער פּלייצע.

— קענסט נישט מײַן אַלטן? ער איז צעדרייט! כ'האָב הײַנט געהאַט אַן „אַרגומענט“ מיט אים! — האָט הערי געשמייכלט — ער סטראַשעט אונדז איבערצולאָזן אין בוירק און אַליין וועט ער זיך באַזעצן אין ניו־יאָרק צווישן ייִדן! לויט אים דאַרף מען ס'גאַנצע דאָרף לינטשן, נישט דעם נעגער, ווי געפֿעלט דיר? האַ, האַ, האַ!

— וואָס מיינסטו? — האָט דער שוסטער אַרויסגערוקט דעם שטײַפֿן קאַפּעליוש און געוואָרן פֿילאָזאָפֿיש

— צו פֿאַרברענען אַפֿילו אַ שוואַרצן דאַרף מען האָבן אַ לבֿ! נאָר גויים קענען עס!

— ביסט אַזאַ גרינהאָרן ווי מײַן אַלטער! — האָט הערי אים אַ לאַך געטאָן אין פּנים אַרײַן.

דער שוסטער האָט אַרויפֿגעלייגט אויף העריס קאָפּ זײַן צעווירענע האַנט, אַז יענער האָט זיך אַזש פֿון אומבאַהאָלפֿנקייט אײַנגעבויגן, אים אָנגעקוקט מיט ביטול, גאָרנישט געענטפֿערט און פֿאַרשוווּנדן צווישן עולם.

— אַ גרינהאָרן — האָט הערי נאָכגעקוקט.

— ער רעדט מיט „סעקסטאָן“ — האָט זיך עמעצער אָנגערופֿן.

— ווער, דער נעגער?

— וואָס וויל ער?

— איך ווייס נישט.

— ער וויל מען זאָל אים געבן אַ ביבל.

— פֿאַרן טויט ווערן זיי פֿרום.

— מען זאָגט, אַז דער גלח איז בײַ אים געווען אַ גאַנצע נאַכט.

— ער דאַרף אונדז דאַנקבאַר זײַן — באַלד וועלן מיר אים שיקן אין גן־עדן אַרײַן.

בוקערט האָט אַנידערגעקניט און אויפֿן קול גענומען לייענען פֿון „הייליקן דזשאַן“. דער עולם וואָס האָט געהאַלטן אין איין שפּאַסן, איז געוואָרן נײַגעריק, אויפֿגעהערט צו טומלען און זיך אײַנגעהערט. בוקערטס שטימע וואָס האָט אין אָנהייב געציטערט, איז געוואָרן זיכער, העכער געקלונגען איבערן פֿעלד.

„. . . און איך האָב געזען ווי אין הימל האָט זיך אַ טיר געעפֿנט, און די ערשטע שטימע, וואָס האָט גערעדט צו מיר האָט געקלונגען ווי פֿון אַ טרומפּייט, וואָס רעדט צו מיר און זאָגט: „קום אַרויף צו מיר און איך וועל דיר ווײַזן זאַכן, וואָס וועלן געשען שפּעטער . . . “

עס איז געוואָרן שטיל ווי בײַ אַ גאָטעסדינסט. דער עולם איז געשטאַנען אויף די שפּיץ נעגל, זיך אײַנגעהערט און פֿאַר די אויגן האָט זיך געבלייכט אַ פֿאַרגליווערטע סעמעטערי, ווּ די ווײַסע צלמים האָבן געצאַמט און אָפּגעטעמפּט דעם קלענסטן פֿאַרלאַנג. די עלטערע פֿאַרמערס האָבן זיך שלעכט געפֿילט, אויסגעמיטן איינער דעם צווייטנס בליק. בוקערטס שטימע האָט געקלונגען אַלץ העכער און קלאָרער, די אויגן געווענדט צום הימל ווי אַ הייליקער, אַזוי האָבן געמוזט אויסזען די ערשטע קריסטן ווען זיי זענען געשטאַנען פֿאַר די שײַטער־הויפֿנס.

דער עולם האָט מיט אַ מאָל זיך גענומען אַרומקוקן, פֿאַרגעסן אָן בוקערטן און איינער האָט גענומען פֿרעגן דעם צווייטן:

— וואָס איז דער מער? וואָס איז דאָרט?

צווישן דעם עולם איז געשטאַנען אַ נידעריקער מאַן, וועמענס אויפֿגעהויבענע פֿויסטן האָבן זיך בלויז אַרויסגעזען און זײַן שטימע האָט געקלונגען טעמפּ און פֿײַכט, ווי פֿון אַ קבֿר אַרויס:

— קריסטן זײַט איר? אויב איר זײַט קריסטן, איז אַ חרפּה צו זײַן אַ קריסט, בין איך קיין קריסט נישט!

דער עולם האָט אויפֿגעציטערט. די אויגן זענען געווען שטאַר, די מײַלער צעעפֿנט, און אין גאַנצן האָבן זיי אויסגעזען ווי פֿון ווייכן ליים אויסגעקנאָטן און יעדע האַנט וואָלט געקאָנט די מאַסן בייגן, איבערקנעטן.

דער אויטאָמאָביל מיט האָלץ, וואָס האָט זיך באַוויזן אויפֿן זאַמדיקן וועג איז גענוג געווען, אַז דער נאָר וואָס אײַנגעדרעמלטער פֿאַרגעניגן צו פּײַניקן אַ שוואַכערן, זאָל זיך צוריק אויפֿוועקן און פֿון אַלע זײַטן האָבן זיך געהערט קולות.

— וואָס וויל ער, דער „יענקי“?

— ווער דאַרף אים דאָ?

— לאָז ער גיין נאָך באָסטאָן!

— ווען נישט די פֿאַרדאַמטע יענקיס וואָלט צו דעם אַלעם נישט געקומען!

— זיי האָבן באַפֿרײַט די נעגערס — לאָזן זיי זיך משדך זײַן מיט די שוואַרצע!

דערווײַל איז אָנגעלאָפֿן דער אויטאָמאָביל, מען האָט גענומען קלאַפּן די שטאַבע טיף אין בערגל אַרײַן, געקלאַפּט מיט שווערע האַמערס, וואָס האָבן פֿאַרהילכט די ווערטער פֿון „הייליקן דזשאַן“. די שטאַבע האָט מען אָנגעלייגט מיט שטיינער, צעלייגט דאָס האָלץ און אַ האַלב טוץ מענטשן זענען אונטערגעאַנגען צו בוקערטן.

— פֿאַרטיק?

בוקערט האָט זיך פֿאַמעלעך אויפֿגעשטעלט, זיי אָנגעקוקט ווי ער וואָלט נישט געוואָלט פֿאַרגעסן זייערע פּנימער, גענומען רײַסן פֿון „הייליקן דזשאַן“ אַ בלאַט נאָך אַ בלאַט, זיי געטיילט דעם אַרומיקן עולם.

אַ שווידער איז בײַ אַלעמען דורך, געפֿילט, אַז ווען עמעצער שטעלט זיך איצט פֿאַר אים אײַן וואָלט זיך בײַ קיינעם קיין האַנט נישט געהויבן, זיי וואָלטן זיך צעפֿאָרן אַהיים.

אַ שווערע, דריקנדיקע שטילקייט האָט זיך געלייגט איבער אַלעמען. דאָ און דאָרט, האָבן זיך אייניקע פֿאַרמערס דורכגעשטופּט מיט די עלנבויגנס צווישן עולם, פֿון פֿאַרדרוס געשאָלטן, געשפּיגן און זיך געלאָזט גיין אַהיים. אַנדערע זענען פֿאַרשוווּנדן מיט זייערע אויטאָמאָבילן. דאָס האָט געווירקט אויפֿן עולם, אים געמאַכט נערוועזער. די אָנפֿירער האָבן עס דערפֿילט, זיך איבערגעשראָקן, אַרומגערינגלט בוקערטן, ווי זיי וואָלטן מורא געהאַט מען זאָל אים נישט אַרויסרײַסן, און אָנגעכמורעטע צוגעשטאַנען צו אים:

— פֿאַרטיק?

בוקערט האָט ווידער אַנידערגעקניט, אַ ווײַלע תּפֿילה געטאָן, געקוקט אויף אַ קליין ווערעמל, וואָס איז געקראָכן לעבן זײַנע קניִען, עס אַוועקגעשאַרט, ווי ער וואָלט מורא געהאַט מען זאָל עס נישט צעטרעטן און אַ רוּיִקער זיך אויפֿגעשטעלט. ס'האָט אויסגעזען, אַז ער באַגרײַפֿט נישט וואָס שטייט אים פֿאָר. ער איז צוגעגאַנגען צום בענקל, זיך אָנגעשפּאַרט מיט די פּלייצעס אָן דער אײַזערנער שטאַבע, שטום און גלײַכגילטיק געקוקט אויפֿן עולם, אויף די מענטשן וואָס פּאָרען זיך אַרום אים.

אַ האַלב טוץ מענטשן האָבן אים צוגעבונדן צו דער שטאַבע, געדרייט און געקניפּט שטריק און קייטן אַרום זײַן קערפּער אַזוי, אַז ער איז געבליבן שטיין בײַ דעם אײַזן ווי אַן אויסגעהאַקטער. מען האָט אים אַרומגעלייגט מיט שטיקער האָלץ, טרוקענע צווײַגן און אַלץ באַגאָסן מיט נאַפֿט.

דער עולם האָט זיך אַ שפּאַר געטאָן פֿון די פּלעצער, געוואָלט בעסער זען, אַרויפֿגעקראָכן אויף ביימער, אויף אויטאָמאָבילן. טאַטעס האָבן אויפֿגעהויבן די קינדער, מענער האָבן געהאַלטן זייערע ווײַבער אויף די אַקסלען און מיט אײַנגעהאַלטענע אָטעמס געוואַרט וואָס ס'וועט געשען.

מעקלור, אָנגעטאָן יום־טובֿדיק, איז אונטערגעגאַנגען מיט ווירדע און נישט אויפֿגעהערט איבערצוחזרן:

— כ'דאַנק גאָט, וואָס ער האָט מיר געהאָלפֿן קריגן גערעכטיקייט פֿאַר מײַן אָרעמער טאָכטער! כ'דאַנק גאָט —

בוקערטס אויסגעלאָשענע אויגן האָבן זיך אַ צינד געטאָן, ס'בלוט האָט זיך אַ שפּאַר געטאָן אין די שלייפֿן, אין קאָפּ איז געוואָרן לופֿטיקער, האָט אים אַזאַ ליכטיקייט אַרומגענומען, אַז ער האָט אַרומגעכאַפּט דעם גאַנצן עולם. אָן אַ צאָל געשעענישן האָבן זיך אָפּגעצייכנט אין איין רגע, אַלע אַזוי בולט קלאָר, מיט אַלע קלייניקייטן און הינטער די קלייניקייטן האָט זיך געצויגן, ווי אין חלום, אַ פֿאַרוויטיקטע בלייכקייט, אַרויסגעקוקט פֿון צווישן די געשעענישן, ווי פֿון אַ באַהעלטעניש, אײַנגעקרעמפּט דאָס האַרץ און יעדעס מאָל אײַנגערוימט: קערי, קערי...

מעקלור האָט אָנגעצונדן אַ שוועבל און עס צוגעטראָגן צו די צווײַגן.

— או־אַ... — איז דורך אין דער לופֿט, ווי אַ ווינט וואָלט געווייעט, און דער עולם האָט זיך נענטער אַ שפּאַר געטאָן.

איבער אַ רגע האָט זיך בלויז געזען אַ בלוי פֿלעמל. באַלד האָט דער נאַפֿט זיך צעפֿלאַקערט, פֿונקען האָבן זיך צעשאָטן, האָלץ האָט גענומען קנאַקן. אין איין אויגנבליק האָבן זיך בוקערטס הויזן אָנגעכאַפּט און ס'האָט זיך געהערט אַ סמאַליע פֿון פֿלייש. ער האָט צו מאָל קיין קרעכץ געטאָן.

די פֿלאַמען זענען פּאַמעלעך געקראָכן איבער זײַנע קליידער, פֿונקען האָבן זיך אַ שפּאַר געטאָן פֿון אַ געדיכטן, גרויען וואָלקן רויך. בוקערט האָט אַ דריי געטאָן דעם קאָפּ און אין זײַן צונויפֿגעקאָרטשעט, פֿאַרוויטיקט פּנים איז געווען עפּעס אַ מילדקייט. מיט אַ מאָל האָט ער זיך גענומען קאָרטשען הינטער די שטריק, זיך אַ צי געטאָן, עטוואָס אַוועקגערוקט דעם קאָפּ פֿון וואַקסנדיקן פֿײַער און צום ערשטן מאָל זיך צעשריגן:

— אוי, מײַן גאָט! מענטשן לאָזט מיך אָפּ! כ'האָב אײַך עפּעס צו זאָגן, כ'בעט אײַך לאָזט מיך אָפּ, אוי, מײַן גאָט...

מיט פֿאַרקוועטשטע פֿויסטן, די ווײַס־שרײַענדיקע ציין אײַנגעביסן אין די ליפּן, וואָס האָבן אויסגעזען ווי אַ פֿאַרבלוטיקטע ווונד, האָט ער זיך געדרייט, געקאָרטשעט, באַוויגן מיט יעדן גליד, מיט יעדן מוסקל, געקרעכצט. ער האָט זיך צעשריגן מיט אויפּטרייסלענדיקע קולות. די מוסקלען אויף די הענט, אויף דער ברוסט האָבן זיך אָנגעצויגן ביז צום פּלאַצן; די אויגן, בלוטיקע, זענען געקראָכן פֿון קאָפּ און די געשרייען זענען פֿאַרהילכט געוואָרן פֿון ווילדן המון:

— מען דאַרף מיט אַלע אַזוי טאָן!

— אַ לעסאָן. (אַ לעקציע)

— ער וועט שוין מער קיין ווײַס מיידל נישט באַפֿאַלן!

— פֿילסט? — האָט איינער אַ שניף געטאָן און זיך באַלעקט.

— אַה־ה, טאַקע!

— סמאַליעט!

— אַ חזיר!

מעקלור איז געווען באַרויִשט, זיך געוואַקלט פֿון גליק. ער האָט אַראָפּגעוואָרפֿן דעם ראָק, זיך גענומען קלאַפּן מיט די פֿויסטן אין דער ברוסט, לײַכט אַפֿערגעוואָרפֿן די פֿיס און הייזעריק געזונגען. דער עולם האָט אונטערגעכאַפּט, אַן עלטערער קצבֿ האָט זיך אים געוואָרפֿן אין די אָרעמס. זיי האָבן זיך געקושט, זיך אויסגעצויגן אויף דער ערד און זייערע צעהיצטע קערפּערס האָבן זיך געקאָרטשעט אויפֿן גראָז. דער עולם איז געוואָרן ווילד, זיך אַרומגעכאַפּט, געשריגן, ווי ער וואָלט מיט אַ מאָל זיך געוואָלט באַפֿרײַען פֿון עפּעס פֿרעמדס, וואָס איז געהאָנגען ווי אַ קייט אַרום זײַנע פֿיס און ס'האָט אויסגעזען, ווי דאָס גאַנצן־דינערײַ האָט נאָך אַ צוויי־טויזנט־יאָריקן שלאָף, זיך צוריק אויפֿגעכאַפּט אינעם מענטשן, נעמט נקמה פֿאַר די אויסגעצערטע קערפּערס, געשמיסענע לײַבער, וויל אויסרײַסן מיטן וואָרצל די דורות פֿון צוריקגעהאַלטנקייט. האָט מען דעם געקרייצטן גאָט, וואָס האָט מיט דעם כּישוף־וואָרט „רחמנות" צעבראָכן די אַלטע געטער, זיך געראַנגלט מיט אויסגעלאַסנקייט און זינד, צוריק אַרויפֿגעזעצט אויף דער שטאַבע און זי אונטערגעצונדן.

בוקערטס געשרייען זענען געוואָרן שוואַכער, ווי די כּוחות וואָלטן אים פֿאַרלאָזן. דער קאָפּ, ווי פֿאַרחלשט איז געלעגן אויף דער ברוסט. ער האָט נישט געשאָלטן, בלויז געקרעכצט און זיך געבעטן:

— מענטשן, האָט רחמנות, דערשיסט מיך! מענטשן...

קיינער האָט זיך נישט צוגעהערט.

פּלוצלונג האָט דער שטריק, וואָס איז געווען אַרום די אַקסלען און דער ברוסט, זיך איבערגעברענט און נאָכגעלאָזט. די קייט האָט זיך אַראָפּגעגליטשט פֿון די אָרעמס און ער האָט זיך אויסגעגלײַכט, געשטעלט עטלעכע טריט און זיך אַ ריס געטאָן. שטיקלעך ברענענדיקע קליידער זענען געפֿאַלן דאָ און דאָרט.

דער ווילדער המון האָט עס נישט דערוואַרט און זיך אָפּגערוקט אויף צוריק. אַ שרעק, אַז דער ברענענדיקער ריז קען יעדע מינוט זיך באַפֿרײַען און אַרײַן צווישן עולם, האָט יעדן אַרומגענומען. די פֿרויען און קינדער האָבן אָנגעהויבן שרײַען, זיך געשאַרט צו די מענער.

די קייט אַרום די פֿיס האָט בוקערטן צוריקגעהאַלטן. מיט צעשפּרייטע הענט, אין גאַנצן אין פֿלאַמען, האָט ער זיך אַ לאָז געטאָן צום המון, זיך איבערגעקײַקלט און געבליבן ליגן אָן אַ זײַט פֿון פֿײַער. דער קאָפּ איז געלעגן נידעריקער ווי די פֿיס.

פֿאַר אים איז ביסלעכווײַז אַלץ אָפּגעשטאָרבן, צעשוווּמען, בלויז אין די אויערן האָט טעמפּ געקלאַפּט, ווי מען וואָלט געשמידט מיט שווערע האַמערס שטיקער בלײַ, דאָס קלאַפּן האָט זיך דערווײַטערט, דערווײַטערט, גענומען שווימען פֿאַר די אויגן ווי פֿײַערדיקע רינגען, אים אַרומגעוויקלט. ער האָט דערזען די מוטער איבער זיך, מיט אַן אומגעהײַערער שנעלקייט גענומען מיט איר פֿליִען, די פֿלאַמען נאָך אים. ער האָט געעפֿנט דאָס רעכטע אויג, געזען ווי מענטשן שטייען מיט די פֿיס אַרויף און אַ ווײַלע געבליבן אַזוי ליגן. די פֿלאַמען האָבן אים אײַנגעהילט, געקנאַקט ווי מען וואָלט אויף זיי געגאָסן אייל און די לופֿט איז פֿול געווען מיט סמאַליִנעס.

דער המון איז זיך פֿונאַנדערגעפֿאָרן. אַרום דעם צעברענטן פֿײַער, וואָס האָט זיך דאָ און דאָרט צעפֿלאַקערט אויף אַ רגע און געזונקען, האָבן זיך יונגען אַרומגעדרייט, געשאַרט מיט שטעקנס אין אַש, געזוכט פֿאַר אַ זכר, ווער אַ צאָן, ווער אַן אָפּגעברענטן ביין, — די קומענדיקע דורות זאָלן זען, אַז זייערע פֿאָטערס זענען געווען בראַווע אַמעריקאַנער.

די זון האָט זיך גענומען זעצן. אַרום איז געווען שטיל — די שטילקייט פֿון אַ בית־עולם, ווען מען פֿאַרשיט אַ פֿרישן קבֿר און די יללות הענגען נאָך אין דער לופֿט. פֿון וואַלד זענען אָנגעפֿלויגן קראָען, געשפּרײַזט מיט צעעפֿנטע שנאָבלען אַרום דעם טליִענדיקן בערגל, געקראַקעט און געוואַרט, ס'זאָל אויסגעלאָשן ווערן. עס האָט זיך געהערט

אַ פֿאַרשטיקטע ברומערײַ, ווי די ערד וואָלט אַרויסגעלאָזט די אײַנגעזאַפּטע געשרייען און קולות. און די צלמים אויף דער סעמעטערי זענען געשטאַנען פֿאַרפֿלאַמטע אונטער דער פֿאַרגייענדיקער זון — דערציילט וועגן געקרייצטן גאָט, וואָס רופֿט צו זיך די שוואַכע.